THE
WILLIAM R. PERKINS
LIBRARY
OF
DUKE UNIVERSITY

Rare Books

DISSERTATIO
DE
CONCILIORUM
quorumvis
DEFINITIONIBUS
ad examen revocandis.

Petro Allix Auctore

S. Augustinus lib. 3. adversùs Maximinum Arian. Episc. cap. 14.

Sed nunc nec ego Nicenum, nec tu debes Ariminense tanquam præjudicaturus proferre Concilium. Nec ego hujus authoritate, nec tu illius detineris. Scripturarum authoritatibus non quorumque propriis, sed utrisque communibus testibus, res cum re, causa cum causa, ratio cum ratione concertet.

RBR
A439DI

INDEX CAPITUM.

CAP. I. *Quo Romani Pontificis Legatos Concilio Niceno secundo præsedisse ex ipsius Synodi Actis probatur.* pag. 7

CAP. II. *Quo Patres Niceni secundi Concilii se pro Concilio Vniversali habuisse, & definitionem super imaginum cultu edidisse probatur.* p. 11

CAP. III. *Quo Nicenæ secundæ Synodi definitiones à Romano Pontifice confirmatas fuisse evincitur.* p. 19

CAP. IV. *Quo Concilii Niceni secundi definitiones de imaginum cultu, quamlibet à Romano Pontifice confirmatas, non minùs contemptas fuisse demonstratur.* p. 26

CAP. V. *Quo, ex Hadriani I. Papæ & Nicenorum Patrum sententia, Caroli Magni & Francofordiensium Patrum judicio adversùs Nicenas definitiones bonum factum adscribitur.* p. 33

CAP. VI. *Quo, ex Episcoporum Occidentis sententia, posse definitiones Vniversalis Synodi à Romano Pontifice comprobatas expendi ac improbari, non obscurè colligitur.* p. 38

CAP. VII. *Quo Orientis & Occidentis Episcoporum noni seculi consensus exponitur, de Synodorum quarumlibet definitionibus ad examen revocandis.* p. 46

CAP. VIII. *Quo ex gestis paulò pòst in Galliis id ipsum quod in superiori capite comprobatum est colligitur.* p. 54

CAP. IX. *Quo ipsos Romanos Pontifices Synodum Nicenam secundam inter Oecumenicas diu non computasse refertur, & octavam Universalem æquè ac septimam à Gallis & aliis diu rejectam memoratur.* p. 62

CAP. X. *Quo plerosque ex iis qui Nicenam secundam Synodum à Romano Pontifice confirmatam spreviſſe aut confutasse leguntur, pro Sanctis jam vel ab ipsa Romana Ecclesia haberi ostenditur.* p. 68

DISSER-

DISSERTATIO QUA FIDELIBUS *jus Conciliorum quorumvis definitiones expendendi, ex veteris Ecclesiæ sententia, asseritur.*

NOTUM est quàm propudiosè soleant Romanæ Ecclesiæ Theologi in Reformatos invehi, quod Tridentini Concilii definitionibus, quas scilicet Scripturæ Sacræ & veteris Ecclesiæ traditioni contrarias judicant, sese submittere noluerint. Nimirum eo contemptu volunt qui Romani Pontificis partes fovent, universam Fidei Christianæ firmitatem omnino concuti, quam sartam tectámque permanere impossibile sit, ubi demum Conciliorum Universalium à Romano Pontifice confirmatorum nutare cœperit authoritas atque labascere. Quanquam

enim apud eos adhuc incertum sit, quale demum illud Concilium esse deceat, cui meritò Universalis nomen possit competere; tum etiam, num Concilium Oecumenicum seorsim à Romano Pontifice sumptum infallibilitatis, verbo detur venia, privilegio gaudeat; numve Romanus Pontifex absque Concilio Universali sit ἀναμάρτητος; haud tamen dubitandum esse existimant, quin ultimum controversiarum judicium, atque adeo judicium infallibile, ita sit penes Concilium Universale cui Romanus Pontifex præbuit consensum, ut illius judicia prorsus nefas sit ad examen revocare.

Verùm quod super eo tam exertè pronuntiant; ut cæcam nimirum, quod maximè cupiunt, obedientiam sibi vindicent; illud est quod veteri Ecclesiæ tam fuisse incognitum spondeo, quàm quod maximè. Haud jam notare libet, Oecumenici Concilii titulum plurimas ob causas Tridentino Cœtui nequaquam posse tribui. Haud itidem moror non aliter olim à Romano Pontifice confirmata fuisse Concilia, quàm à cæteris Episcopis qui aberant id fieri consueverat. Liberalius jam lubet agere: Fue-

rit Tridentinum Concilium inter Oecumenica computandum: nec jam in quæstionem vocetur, quod sumunt, fuisse olim in confirmationis Conciliorum negotio penes Romanum Pontificem præ cæteris Episcopis insigne privilegium: Qualecumque demum fuerit tum Concilium Tridentinum, tum jus Pontificis Romani in Synodorum confirmatione; nostrorum in tuto causa est. Hinc enim certissimè constat olim licuisse cujuslibet Synodi, etiam à Romano Pontifice confirmatæ, definitiones ad Sacræ Scripturæ & traditionis veteris Ecclesiæ normam expendere: Illinc verò non minùs manifestum est, quod si à præscripta regula abirent ejusmodi definitiones, non modò illis non acquiescere licuit, verùm etiam fuerunt cum odio abjiciendæ: Quod cùm olim licuerit, cur hodie in pari casu minimè liceat, nullus video. *Numquid quod in parte agitur*, ut dixit olim Gregorius Papa IV. in Epistola ad Episcopos Regni Francorum, *retractari apud universitatem non poterit? Numquid quod apud homines à rectitudine deviantes agitur, apud meliores, recti videlicet tenaces retractari non debet? Aut quod in præsenti*

malitiosè judicatur, Dei judicio retractandum non erit?

Id singulari quopiam exemplo ita palam facere animus est, ut nullus apud eos deinceps futurus sit pudor, eam qui posthac nobis oggerent cantilenam, omnem scilicet Ecclesiasticum ordinem interturbari, si, quod volumus, definitiones Concilii Tridentini à Pontifice Romano confirmati secundùm Scripturarum tramitem traditionémque majorum destruantur & penitus abdicentur.

En factum ex quo cùm illustre sit admodum, quæ olim fuerit super ea quæstione melioris ævi sententia, non operosè colligas. Post varias de Imaginum cultu controversias tandem Irenes & Constantini Imperatoris studio celebrata est Nicena secunda Synodus anno 787. Illi præsederunt Romani Pontificis Legati. Eandem postea confirmavit Romanus Pontifex : Et tamen tùm huic Nicenæ secundæ Synodo post septem annos à Synodo Francofordiensi anathema dictum est ; tum illius à plurimis in Occidente Episcopis per longum tempus contempta est authoritas, quorum tamen vel ab ipsis Romanæ com-

munionis hominibus Sanctorum Catalogo nomina ad hunc usque diem adscripta leguntur. Num potest nostrorum c Tridentina Synodo sententia magis coi firmari, qui Tridentinæ Synodi Decretui (Sess. 25. de Sacris Imaginibus) ad for mam Decreti Patrum Niceni secund Concilii, cujus authoritatem sequitur effictum, palam improbant, ac in cæteris capitibus eam ideo abdicandam esse censent, quod demum veri ac æqui limites sit prætergressa.

Id in dubium nemo, quantum arbitror, poterit revocare, si hæc capita firmè comprobavero.

Unum est, Nicenæ secundæ Synodo præsedisse Legatos Romani Pontificis, ut in Tridentino Concilio factum est. Alterum est, Nicenos Patres se pro Concilio Universali habuisse, & de Imaginum cultu definitionem edidisse. Tertium est, hujus Concilii definitionem circa Imaginum cultum à Romano Pontifice fuisse confirmatam. Quartum est, nullam aut definitionis à Concilio Niceno secundo factæ, aut confirmationis Pontificiæ quæ accesserat, à Francis, Germanis, Italis, Anglis, tum temporis

ac deinceps habitam fuiſſe rationem; quia ſcilicet Nicenis Patribus violatam Dei legem fuiſſe creditum eſt. Quintum denique eſt, non minus in Orthodoxorum cenſum relatos fuiſſe qui Nicenum ſecundum Concilium, ſic à Romano Pontifice confirmatum, aſpernati ſunt. Singula breviter exequar eo quem mox deſignavi ordine.

CAPUT PRIMUM.

Quo Romani Pontificis Legatos Concilio Niceno secundo præsedisse ex ipsius Synodi Actis probatur.

PRIMUM igitur Romani Pontificis Legatos Niceno secundo Concilio præsedisse ipsa testantur Synodi Acta. En qualis fuit Episcoporum ordo, ut Actione prima refertur: *Conveniente Sancta & Universali Synodo, idest Petro Archipresbytero Romanæ Ecclesiæ, scilicet Apostoli Petri, & Petro Presbytero, Monacho & Abbate Monasterii Sancti Sabæ, retinentibus locum Apostolicæ Sedis Archiepiscopi senioris Romæ Hadriani; Tarasio Archiepiscopo Constantinopoleos, Joanne & Thoma Presbyteris, & Vicariis Apostolicarum Sedium Orientalis Diœceseos.*

Quanti emerent Romanæ Scholæ Theologi, ut in ceteris Conciliis Universalibus sic primo ordine recenserentur Romanæ Sedis Legati! Quàm haud gravatè penes illos præsidendi authoritatem fuisse inde colligere se posse putarent!

Memorabile est itidem, quod Actione quintâ iidem Hadriani Papæ I. Legati primi verba faciunt: *Petrus Archipresbyter, & loci servator Sanctissimi Papæ senioris Romæ ex pittacio; Tarasio Constantinopoleos novæ Romæ Patriarchæ, atque omni huic Sanctæ Universali Synodo Petrus Archipresbyter.*

Hoc ipsum ex Actione septima, quæ est ultima, possis colligere: *Conveniente Sancta & Universali Synodo juxta divinam gratiam & pium Imperatorum à Deo electorum Decretum congregata in Nicæa, splendida Metropoli Bithyniæ Provinciæ, hoc est Petro religiosissimo Protopresbytero sanctissimæ Ecclesiæ Romanæ Sancti Petri Apostoli, & Petro religiosissimo Monacho & Præside venerandæ mansionis Sancti Sabæ, agentibus vicem Apostolicæ Sedis, & sanctissimi Episcopi veteris Romæ.*

Denique id efficit Synodica definitio: quippe Romanæ Sedis Legati ipsum ante Tarasium ita subscribunt:

Petrus miseratione divina Protopresbyter sanctissimæ Ecclesiæ Romanæ beati Petri, & locum retinens Hadriani Papæ veteris Romæ, definiens subscripsi.

Petrus indignus Presbyter, & Præses Sancti Patris nostri Sabæ, & vices agens Hadriani Papæ veteris Romæ, definiens subscripsi.

Tarasius miseratione divina Episcopus Constantinopolis novæ Romæ Patrum dogmatibus insistens, & Catholicæ Ecclesiæ adhærens, definiens subscripsi.

Quid si ex Actis Synodi id minùs possemus comprobare, at non desunt testes, qui nos quid in eo negotio actum sit, edoceant. Id ex Anastasio Bibliothecario discas, qui Præfatione in septimam Synodum ad Joannem Papam VIII. ait: *Præsidente in Vicariis suis beatæ recordationis prædecessore vestro Hadriano apud Nicæam secundo conveniens sub Irene seu Constantino Imperatoribus celebrata est.*

Id vidit Nilus qui in Libro de Synodis Hadrianum Papam Romæ, per Legatos scilicet, præfuisse Nicenæ secundæ Synodo pronuntiat: *Sancta & Oecumenica*, inquit, *septima Synodus Nicæa secundò habita est, imperantibus Constantino & ejus matre Irene, congregata à sexcentis sexaginta tribus Sanctis Patribus adversùs Iconomachos. Præerant huic Hadrianus Papa Romæ, Tarasius Constantinopolis, Politianus* (legendum *Apollinaris*) *Alexandriæ, Theodoretus Antiochiæ, Elias Hierosolymorum.*

Haud me latet Photium in libello de Septem Synodis, & anonymum libelli Synodici à Pappo editi authorem, aliter Niceni secundi Concilii Præsides, quos quinque fuisse perhibet, pro Patriarchalium Sedium numero digerere, & Tarasio primas concedere. Verùm uterque Legatos Romani Pontificis præfuisse minimè negat, imò asserit exertè. Audi Photium.

Sanctum, inquit, *& Oecumenicum septimum Concilium, Nicæam sibi quoque Bithyniæ civitatem delegit, in qua & antea rectorum dogmatum judicium fuerat. Trecenti & sexaginta septem interfuerunt Episcopi, qui sacræ magnæque phalangis suæ ordinum duces ac præsides constituerunt Tarasium inter Episcopos celeberrimum, & Petrum religiosissimum Protopresbyterum Ecclesiæ Romanæ, & alterum Petrum Presbyterum, ipsum quoque & illius mansionis Præfectum Sancti Sabæ; hi Sedis Apostolicæ sortiti sunt locum, Hadriano tunc Pontificiam dignitatem exercente; & Joannem ac Thomam, singulari vivendi ratione celebres, & sacro honore insignes, & totius Orien-*

tis Diœceſeos Apoſtolicarum magnarumque Sedium gubernantes, nempe Apollinaris, Theodoreti & Elia, quorum primus Alexandriæ, alter Antiochiæ, tertius Hieroſolymorum erat Antiſtes.

Paria habet Author Libelli Synodici: *Huic enim Nicenæ Synodo præfuerunt præſidentes, Sanctus Taraſius Conſtantinopolitanus qui Paulo Cyprio ſucceſſerat, Petrus & Petrus Presbyteri, Hadriani ſanctiſſimi Papæ Romani locum tenentes; Joannes & Thomas Monachi & Presbyteri, Patriarcharum Alexandrini, Antiocheni, Hieroſolymitani, Diœceſeos Orientis locum tenentes.*

Verùm quid in his operam colloco, cùm Romani Epiſcopi Legatis hanc paſſim prærogativam vindicent jamdiu Romanæ Eccleſiæ Scriptores? Id Author Breviarii rerum in ſeptima Synodo geſtarum quod ipſi Concilio præponitur, id Baronius in Annalibus, id in Controverſiis de Concil. lib. 4. c. 19. Bellarminus; & quis non idem aſſerit; cùm eò tandem devenerint ut in Conciliis Oecumenicis præſidentiam per Legatos abſenti Romano Pontifici, ceu jus proprium, palam deferre neutiquam dubitent?

Fixum igitur ratumque maneat Nicenæ ſecundæ Synodo præfuiſſe Romanæ Sedis Legatos, qui ſi non præfuerint, non ideo irritam nulliuſque authoritatis fuiſſe futuram Synodum pugno. Quis enim neſcit non ob id Epheſinam ſecundam Synodum, quæ λῃſρικὴ dicitur, à Leone Papa caſſam pronuntiari, quod præſidentiæ jus, quo caruerunt Leonis Legati, ſibi arrogaviſſet Dioſcorus Alexandrinus? Quid ſi cum Patriarcha Taraſio ac aliis Legatis Epiſcoporum Alexandrini, Antiocheni,

& Hierosolymitani præfuisse illos pertendunt Nilus ac Photius, atenim vel inde eos præfuisse optimè colligas, quod primo loco fuit probandum.

CAPUT II.

Quo Patres Niceni secundi Concilii se pro Synodo Universali habuisse, & definitionem super Imaginum cultu edidisse probatur.

AD alterum Caput jam veniendum est, quod duobus constat articulis. Unus est, Synodum Nicenam secundam se pro Oecumenica habuisse, quod tam manifestum est, ut id qui Acta istius Concilii legerit, in dubium nequaquam possit revocare.

Quippe sic Act. 1. *Conveniente Sancta & Universali Synodo, quæ per divinam gratiam & piam sanctionem eorumdem Deo confirmatorum Imperatorum congregata est in Nicæensium clara Metropoli Bithynienſium Provinciæ, ideſt Petro reverendissimo Archipresbytero sanctissimæ Romæ, Ecclesiæ scilicet Apostoli Petri, & Petro reverendissimo Presbytero, Monacho & Abbate venerabilis Monasterii Sancti Sabæ Romæ siti, retinentibus locum Apostolicæ Sedis almi & sanctissimi Archiepiscopi senioris Romæ Hadriani: Tarasio almo & sanctissimo Archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos novæ Romæ, Joanne ac Thomæ reverendissimis Presbyteris, Monachis & Vicariis Apostolicarum Sedium Orientalis*

Diœceseos, Agapito Episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Joanne Episcopo Ephesi.

Sic & in sequentibus: *Reverendissimi Episcopi Siciliæ Insulæ dixerunt: Dignum ducimus, & per omnia huic Sanctæ & Universali Synodo conveniens esse perspicimus.*

Idem titulus seu in Epistolis ad Synodum missis, seu in allocutionibus ad illam, seu in Patrum ex quibus Synodus constabat de se loquentium verbis, in singulis Actionibus sexcenties repetitur quod hîc referre, ut minimi esset fructus, maximi verò tædii plenum, omitto. Hæc tantùm Binii ad id argumenti libet afferre: *Id Oecumenicum Concilium fuisse non potest negari, cùm Legati Sedis Apostolicæ primo loco sedentes, & ante alios primùm loquentes, Concilio præsederint, aliique aliarum Sedium Patriarchalium Ecclesiarum in Oriente Legati interfuerunt. Unde magna cum injuria sacratissimi Concilii Theodorus Studita in Epistola 38. ad Arsenium (quam ob argumentum impium non immeritò velut commentum rejeceris) localem hanc Synodum appellat.*

Qui sequitur articulus, nimirum Nicenam Synodum secundam doctrinam suam de Imaginum cultu Canone sanciviſſe & sub Anathematis pœna promulgasse, non difficiliùs potest constitui. Scilicet talis est hujus Concilii definitio Act. septima:

Definitio Sanctæ, magnæ ac Universalis Synodi secundò in Nicæa collectæ.

Sancta Magna ac Universalis Synodus, quæ per Dei gratiam, & sanctionem piorum & Christianorum Imperatorum Constantini & Irenes Ma-

ris ejus, congregata est secundò in Nicensium clara metropoli Bithynienſium provinciæ, in ſancta Dei Eccleſia, quæ cognominatur Sophia, ſectata traditionem Catholicæ Eccleſiæ, definivit inferius ordinata. Qui lucem agnitionis ſuæ nobis donavit, & à tenebris idolorum ac inſaniæ nos redemit, Chriſtus ſcilicet Deus noſter, deſponſata ſibi ſancta ſua Catholica Eccleſia non habente maculam ſeu rugam, hanc ſe conſervaturum promiſit, ſanctiſque diſcipulis ſuis aſſeverabat, dicens: Vobiſcum ſum omnibus diebus uſque ad conſummationem ſæculi. Porro hanc repromiſſionem non ſolum illis donavit, ſed & nobis qui per eos credidimus in nomine ipſius. Ergo donum hoc quidam non cogitantes, à verſuto inimico volatici quodammodo facti à recta ratione ceciderunt; traditioni etiam Catholicæ Eccleſiæ reſultantes intellectu veritatis fruſtrati ſunt: Et ut ait proverbialis ſermo, in axe agri ſui erraverunt, & collegerunt manibus ſuis ſterilitatem, quia ſacrorum monumentorum Deodecibili ornamento detrahere præſumpſerunt; cùm Sacerdotes quidem dicerentur, non eſſent autem, de quibus Deus per Prophetam clamat: Paſtores multi corruperunt vineam meam, contaminaverunt portionem meam. *Sceleratos quippe ſecuti vivos ſenſibus ſuis pellectos, calumniati ſunt ſanctam Chriſti Dei noſtri Eccleſiam, quæ ipſi eſt deſponſata, & inter ſanctum & profanum non diſtinxerunt, imaginem Domini & Sanctorum ejus ſimiliter ut ſtatuas diabolicorum idolorum nominantes. Propter quod Dominus Deus non ferens intueri ab hujuſmodi peſte corrumpi ſubdi-*

tos suos, nos Sacerdotii principes beneplacito su undique convocavit divino zelo ferventes, & nutu Constantini & Irenes Imperatorum nostrorum adductos; quatenus deifica Catholicæ Ecclesiæ traditio communi decreto recipiat firmitatem. Igitur cum omni diligentia perscrutantes & discutientes, & in intentionem veritatis sectantes, nihil adimimus, nihil addimus, sed omnia quæ Catholicæ sunt Ecclesiæ, immutilata servamus, & sequentes sancta sex Universalia Concilia, in primis quod in splendida Nicæna Metropoli convenit, adhuc etiam & quod post indivinitus conservanda Regia Urbe collectum est . . . . & ut compendiosè fateamur, omnes ecclesiasticas, sive scripto sive sine scripto sancitas nobis traditiones illibatè servamus: quarum una est etiam imaginalis picturæ formatio, quæ historiæ Evangelicæ prædicationis concinit, ad certitudinem veræ & non secundùm phantasiam Dei Verbi inhumanationis effectæ, & ad similem nobis utilitatem commodè proficiens. Quæ namque se mutuò indicant, incunctanter etiam mutuas habent significationes. His ita se habentibus, regiæ quasi continuati semitæ, sequentesque divinitus inspiratum Sanctorum Patrum nostrorum magisterium & Catholicæ traditionem Ecclesiæ, (nam Spiritus Sancti hanc esse novimus, qui nimirum in ipsa inhabitat) Definimus in omni certitudine ac diligentia, sicut figuram preciosæ ac vivificæ crucis, ita venerabiles ac sanctas imagines proponendas, tam quæ de coloribus & tessellis, quàm quæ ex alia materia congruenter in sanctis Dei Ecclesiis, & sacris vasis, & vesti-

bus, & in parietibus ac tabulis, domibus & viis: tam videlicet imaginem Domini Dei & Salvatoris noſtri Ieſu Chriſti, quàm intemeratæ Dominæ noſtræ Sanctæ Dei genitricis, honorabiliumque Angelorum, & omnium Sanctorum, ſimul & almorum virorum. Quanto enim frequentiùs per imaginalem formationem videntur, tantò qui has contemplantur alacriùs eriguntur ad primitivorum earum memoriam & deſiderium, & ad oſculum, & ad honorariam his adorationem tribuendam. Non tamen ad veram latriam, quæ ſecundùm fidem eſt, quæque ſolam divinam naturam decet, impartiendam: ita ut iſtis ſicuti figuræ precioſæ ac vivificæ crucis & ſanctis evangeliis, & reliquis ſacris monumentis, incenſorum & luminum oblatio ad harum honorem efficiendum exhibeatur, quemadmodum & antiquis piæ conſuetudinis erat. Imaginis enim honor ad primitivum tranſit: & qui adorat imaginem, adorat in ea depicti ſubſiſtentiam. Sic enim robur obtinet Sanctorum Patrum noſtrorum doctrina, id eſt traditio ſanctæ Catholicæ Eccleſiæ, quæ à finibus uſque ad fines terræ ſuſcepit Evangelium. Sic Paulum, qui in Chriſto locutus eſt, & omnem divinum Apoſtolicum cœtum, & paternam ſanctitatem exequimur, tenentes traditiones quas accepimus. Sic triumphales Eccleſiæ propheticè canimus hymnos: Gaude ſatis filia Sion, prædica filia Jeruſalem, jocundare & lætare ex toto corde tuo, abſtulit Dominus à te injuſtitias adverſantium tibi: redemit te de manu inimicorum tuorum. Dominus Rex in medio tuo, non videbis mala ultra, & pax in te in tempus æter-

num. *Eos ergo qui audent aliter ſapere aut docere, aut ſecundùm ſceleſtos hæreticos Eccleſiaſticas traditiones ſpernere, & novitatem quamlibet excogitare, vel projicere aliquid ex his quæ ſunt Eccleſiæ deputata, ſive Evangelium, ſive figuram Crucis, ſive imaginalem picturam, ſivè ſanctas Reliquias Martyris; aut excogitare pravè aut aſtutè ad ſubvertendum quidquam ex legitimis traditionibus Eccleſiæ Catholicæ; vel etiam quaſi communibus uti ſacris vaſis, aut venerabilibus monaſteriis: Si quidem Epiſcopi aut Clerici fuerint, deponi præcipimus; Monachos autem vel Laïcos à communione ſegregari.*

Huic definitioni quam ab iis ordiuntur ſanctæ Scripturæ locis, quæ, ſi Romanæ Scholæ Theologos audis, Eccleſiæ infallibilitatem in Conciliis repræſentatæ perſpicuè privilegium explicant, ſubjiciuntur ſubſcriptiones; primæ quidem Legatorum Romani Pontificis, tum Taraſii, tum aliorum Vicariorum Sedium Orientalium; ac denique Epiſcoporum qui Synodo interfuerunt.

Denique ne quis dubitationi locus relictus eſſe videatur Anathema dicitur aliter ſentientibus: *Sancta Synodus exclamavit: Omnes ita credimus; Omnes idipſum ſapimus; Omnes conſentientes ſubſcripſimus. Hæc eſt fides Apoſtolorum, hæc fides patrum, hæc fides Orthodoxorum, hæc fides orbem terrarum firmavit. Credentes in unum Deum in Trinitate laudandum, honorabiles imagines oſculamur. Qui ſic ſe non habent, Anathema ſint. Qui ſic non ſentium, procul ab Eccleſia pellantur. Nos antiquam Legiſlationem Eccleſiæ Catholicæ ſequimur. Nos leges Patrum cuſtodimus.*

cuſtodimus. Nos eos qui addunt quid, vel adimunt, de Eccleſia anathematizamus. Nos ſubinductam novitatem Chriſtianos accuſantium anathematizamus. Nos venerandas imagines recipimus. Nos eos qui ſic non ſe habent anathematiſmis ſubmittimus. His qui aſſumunt dicta quæ à divina Scriptura contra idola proferuntur in venerabiles imagines, Anathema. His qui non ſalutant ſanctas & venerabiles imagines, Anathema. His qui vocant ſacras imagines idola, Anathema. His qui dicunt, quia ut ad Deos Chriſtiani ad imagines acceſſerunt, Anathema. His qui communicant ſcienter iis, qui injuriam & contumeliam venerabilibus imaginibus inferunt, Anathema. His qui dicunt, quia præter Chriſtum alius eruit nos ab idolis, Anathema. His qui audent dicere, Catholicam Eccleſiam aliquando idola recepiſſe, Anathema.

Idipſum à Synodo repetitur in litteris quas relationis in formam ad Irenem & Conſtantinum ſcripſit.

His ergo, inquiunt Niceni Patres, *ſic comprobatis, veraciter & incunctanter eſſe coram Deo acceptum & beneplacitum conſtat, imaginales formationes diſpenſationis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & intemeratæ Dei genitricis ſemperque Virginis Mariæ, ac honorabilium Angelorum, & omnium Sanctorum, adorare & oſculari, & quiſquis ſic ſe non habuerit, ſed diſcrepaverit, vel etiam elanguerit erga venerabilium imaginum adorationem, hunc anathematizat Sancta noſtra & Vniverſalis Synodus, quæ munita eſt divini Spiritus operatione, ac paternis & Ec-*

cleſiaſticis traditionibus. Porrò Anathema nihil aliud eſt quàm ſeparatio à Deo: ſi enim quidam fuerint altercantes, & contra ea quæ definita ſunt non obedientes in ſtimulos calcitrant, & ſuas ipſorum animas lædunt, Chriſtum offendentes; & Eccleſiæ ipſius calumniis delectati impugnantes veſanè pietatem, utpote priſcorum hæreticorum communicatores & conſentanei & contribules per impietatem.

Paria habet Synodus in Epiſtola Synodica ad Clericos Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ.

Igitur, inquiunt, *nobis in idipſum Sancti Spiritus inſpiratione & cooperatione convenientibus, omnes conſonuimus; & Oriens, Arctus, Occidens & Meſembria in unam unitionem concurrimus: & triumphavit ſanctarum Eccleſiarum pacifica ordinatio per alternæ opinionis veritatem & fidem, quæ direxit ſemitam pedum noſtrorum: atque per hoc ſtirps hæreſis, quæ ex antiqui hoſtis zizaniis germinavit, eradicata eſt.*

Sic demum, ut arbitror, clarè admodum patet Nicenam Synodum ſecundam voluiſſe haberi ſe pro Oecumenica Synodo; id palam pluries ſignificaſſe, maximè in ea definitione propter quam coacta eſt, & cui repetitis identidem anathematis fulminibus authoritatem conciliare laboravit. An eorum definitiones Romano Pontifici Hadriano I. & ſequentibus probatæ fuerint, jam eſt accuratè diſpiciendum.

CAPUT III.

Quo Nicenæ secundæ Synodi definitiones à Romano Pontifice confirmatas fuisse evincitur.

RES est obvia, nec magno eget labore. Ac primo quidem notare possim, non opus fuisse, ut Synodum Nicenam secundam confirmaret Hadrianus, ad quam cum accuratis Commonitoriis Legatos miserat. Id disertè fatetur Bellarminus de Conciliis lib. 2. cap. 11. §. *nota duo*; quod si negasset, facilè potuit revinci, tùm ex Epistola Hadriani ad Constantinum & Irenem, quam detulerunt Legati ab Hadriano missi; tum ex Epistola ejusdem ad Tarasium Constantinopolitanum Patriarcham. Cum enim utraque in Synodo fuisset lecta, Act. secunda, hæc subjiciuntur.

Vnde Hadrianus Præsul senioris Romæ, cùm esset particeps eorum qui prædicto testimonio muniri meruerunt, scripsit expressè ac veraciter piis Imperatoribus nostris, atque ad humilitatem nostram; affirmans benè ac optimè se habere antiquam traditionem Ecclesiæ Catholicæ. Nam & ipsi nos scrutando Scripturas & syllogisticè approbando, rimati sumus: sic quod confessi sumus, confitemur & confitebimur, consonamus & confirmamus, atque permanebimus in significatione litterarum quæ lectæ sunt, imaginales descriptiones

suscipientes secundùm antiquam Patrum nostrorum traditionem ; & has affectuoso amore adoramus tanquam ad nomen Christi Dei, & intemeratæ Dominæ Sanctæ Dei genitricis, sanctorumque Angelorum, ac omnium Sanctorum factas, manifestissimè in unum solum Deum verum servitutem & fidem nostram ponentes.

Sancta Synodus dixit : Tota sacratissima Synodus ita credit, ita sapit, ita dogmatizat.

Petrus & Petrus Deo amabiles Presbyteri & Legati Apostolicæ Cathedræ dixerunt : Dicat nobis Sancta Synodus, si admittit litteras sanctissimi Papæ senioris Romæ, an non ?

Sancta Synodus dixit : Sequimur & suscipimus, & admittimus.

Haud quidem ejusdem generis confirmatio ab Hadriano I. facta est ad Synodi preces & post Concilio finem impositum, qualem factam fuisse post Tridentinum Concilium superiori sæculo legimus. Verum præterquam quod haud iidem eo tempore, qui nuper invaluerunt, mores obtinebant, abundè hunc defectum aliundè possumus resarcire.

Etenim tantum confirmavit ac probavit Nicenam Synodum Hadrianus I. ut etiam illius defensionem in se suscipieret. Habetur hodie ad calcem Nicenæ Synodi Hadriani Epistola ad Carolum Magnum de imaginibus *qua*, ut fert titulus, *confutantur illi qui Synodum Nicenam secundam oppugnarunt.*

Hujus porro Epistolæ ad finem hæc habet animadversione digna. *Ita verò & nos eundem ipsum irreprehensibilem & orthodoxum sensum*

sancti Gregorii Papæ sequentes & amplectentes dudum, Irene & Constantino Imperatoribus pro sacris imaginibus prædicandis erectione, emisimus dicentes: Quia in universo mundo, ubi Christianitas est, ipsæ sacræ imagines permanentes, ab omnibus fidelibus honorantur, ut per visibilem vultum ad invisibilem divinitatis majestatem mens nostra rapiatur spirituali affectu pro contemplatione figuratæ imaginis secundum carnem, quam filius Dei pro nostra salute suscipere dignatus est; eundem Redemptorem nostrum, qui in cœlis est, adoramus, & in spiritu glorificantes collaudamus: quoniam, juxta ut scriptum est, Deus spiritus est; & ob hoc spiritualiter divinitatem ejus adoramus. Nam absit à nobis, ut ipsas imagines, sicut quidam garriunt, deificemus: sed affectum & dilectionem nostram, quam in Dei amorem & Sanctorum ejus habemus, omnimodo proferimus: & sic divinæ Scripturæ libros, ipsas imagines ob memoriam venerationis habemus, nostræ fidei puritatem observantes, & reliqua. Quidquid namque de sanctis Patrum opusculis aliquantula ibidem exaravimus testimonia, in eodem sensu atque tenore, ut præsentem diximus, cum prædecessore nostro sancto Gregorio Papa, eundem sensum fidei tenentes, emisimus prædicantes. Illi verò ut nobis missi nostri, ut videlicet Petrus Archipresbyter sanctæ nostræ Romanæ Ecclesiæ, Petrus religiosus Presbyter & Abbas venerabilis Monasterii Sancti Sabæ viva voce dixerunt, statim nostras Apostolicas amplectentes syllabas, Concilium fieri jusserunt. Sed ab hæreticis seditione facta in Sicilia insula missi

nostri sine responso reversi sunt ; & demum post eos mittentes iterum Constantinopolim eos abscondi fecere. Et sic Synodum istam secundùm nostram ordinationem fecerunt : & in pristino statu sacras & venerandas imagines erexerunt. Et sicut de imaginibus, sancti Gregorii sensum & nostrum continebatur ; ita & ipsi in eadem Synodo definitionem confessi sunt, his osculum & honorabilem salutationem reddidere ; nequaquam secundum fidem nostram, veram culturam, quæ decet soli divinæ naturæ. Insuper & Pseudosyllogum illud quod ab hæreticis factum est sub Constantino hæretico Imperatore anathematizantes, cum eorum sequacibus atque complicibus damnaverunt ; ad fidem orthodoxam sanctæ Catholicæ & Apostolicæ reversi Ecclesiæ, per libellos eorum fecerunt rectæ fidei confessionem. Et ideò ipsam suscepimus Synodum : nam si eam minimè recepissemus, & ad suum pristinum vomitum erroris fuissent reversi, quis pro tot millium animarum Christianorum interitu habuit reddere rationem ante terribile tremendum divini judicis examen, nisi nos solummodo ? Si enim super unum peccatorem pœnitentiam agentem gaudium factum est in cœlis, quanto magis de tot millibus Christianorum, qui sunt ab errore reversi, quis non gaudeat ; & cum Psalmista canat : Accedite ad eum, & illuminamini, & vultus vestri non erubescent, & reliqua ? Nos verò adhuc pro eadem Synodo nullum responsum hactenus eidem Imperatori reddidimus; metuentes ne ad eorum reverterentur errorem.

Hæc Hadriani Papæ I. habuit, ut arbitror,

ob oculos Bellarminus cùm de Conciliorum authoritate lib. 2. cap. 8. ait Concilium Nicenum secundum sine controversia à summo Pontifice fuisse approbatum. Nec alia fuit Baronii, Binii, Starovolscii, & aliorum sententia. Quare non sine stupore video clarissimum Petavium Theologicorum Dogmatum de Incarnat. lib. 15. cap. 12. §. 4. ex his verbis, *Nos verò adhuc pro eadem Synodo nullum responsum hactenus eidem Imperatori reddidimus, metuentes ne ad eorum reverterentur errorem*, hæc demum colligere; Indicare Hadrianum se Nicenam illam quidem Synodum approbasse, nondum tamen publico &, ut Jurisconsulti loqui solent, authentico testimonio ratam habuisse, quam posteriora tempora Bullam instituere dicere.

Quò enim cum his verborum offuciis tendit Petavius? Qui Nicenam Synodum ab Hadriano confirmatam putat, idque palam dum ad Carolum Magnum scriberet Hadrianus ab illo significatam docet, cur aliquid adhuc magis authenticam somniat! Quodnam, rogo te, magis publicum confirmationis Niceni Concilii edere potuit testimonium?

Fateor Hadrianum ea habere quæ laudat Petavius, sed quæ aliud longè sonant quàm quod illis affingitur. Dolet Hadrianus quod cùm ad Constantinum scripsisset quasdam diœceses, quas Romanæ Ecclesiæ prius subjectas Iconoclastæ Imperatores illi ademerant, restitui sibi flagitans nullum ab eo meruisset responsum. Hinc ait noluisse se ad Imperatorem rescribere, de Synodo scilicet expostulaturum, quæ licet rectam circa ima-

ginum cultum definitionem edidisset, tamen Romanæ Ecclesiæ jura videbatur insuper habuisse. Addit se ea ratione carere ne ad eorum (scilicet Iconoclastarum) reverterentur errorem, quibus metuebatur illarum diœceseon jactura, quas sub Iconoclastis Imperatoribus fucrant adepti. Verùm quid hæc ad Synodi Nicenæ confirmationem quam palam se suscepisse prædicat Hadrianus?

Atenim, inquit Petavius, hujus rei illud etiam argumento esse potest, quod Acta Synodi ejusdem ad Carolum misit in Gallias, ac de illis conventum Episcoporum indici præcepit, ut testatur Hincmarus. Nondum ergo pro Oecumenica habendam esse decreverat, quando ad Carolum illius Acta destinavit, & Carolini Operis Author ejusdem Synodi refutationem elucubravit.

Sic ille, solerti ut fuit ingenio, quod prævidebat telum curavit avertere: Verùm dum Charybdim fugit, incidit in Scyllam. Quis enim demum futurus fuit conventus Episcoporum in Gallia scopus post missa Concilii Niceni Acta, quæ se suscepisse & confirmasse Hadrianus pronuntiat? An ut ea expenderent, si minùs recta viderentur, rejecturi? Is si fuit Hadriani animus, jam post suum judicium & Synodi definitionem, rem judicatam retractare Gallis permisisse censendus est, quod num Petavio allubeat, jure addubito. Annon ut judicatis in Concilio, & à se postquam nil alienum à Scriptura & veteris Ecclesiæ sententia in Concilio Niceno præscriptum esse animadvertissent, probatis acquiescerent? Omnino id, quæcumque ab Hadriano in ea causa cum Carolo Magno tanto studio acta sunt, ita suadent, ut

nihil, quantus quantus fuit Petavii conatus, levius fuisse sit pronuntiandum. Quis enim nescit, solenne fuisse ut ad eos qui a Conciliis aberant, Conciliorum Acta transmitterentur, quæ postquam acceperant Synodos cogere mos fuit, & in illis ea expendere, ac confirmare quæ extra suam Diœcesin seu circa fidem seu circa disciplinam erant constituta, non aliter illa quàm post sedulum examen comprobaturi?

Quicquid sit, notat loco supra laudato Bellarminus rursus approbatum fuisse Concilium Nicenum à Leone Papa III. ut patet ex Yvone parte IV. cap. 147. Verùm fallitur Bellarminus: nec enim Leonis III. verba sunt qui Hadriano I. successit, & Carolo Magno fuit æqualis, sed Leonis IX, qui seculo undecimo medio vixit, ni demum per eos qui Iconomachis restiterunt Pontifices Romanos, eos designatos voluerit Bellarminus qui Hadriano I. successerunt, Leonem III. scilicet & subsequentes ad Nicolaum Papam I. cujus in hac causa plurimos labores fuisse maximamque authoritatem jactat Leo IX. ad Michaëlem Cerularium scribens.

Quicquid sit, certissimè, ut arbitror, constat definitionem circa imaginum cultum quæ in Concilio Niceno secundo edita est, ab Hadriano Papa I. fuisse probatam ac confirmatam. Quæ demum fuerit hujus confirmationis Pontificiæ veneratio, quæ authoritas expendere jam est operæpretium.

CAPUT IV.

Quo Concilii Niceni secundi definitiones de imaginum cultu, quamlibet à Romano Pontifice confirmatas, non minùs contemptas fuisse demonstratur.

AC omnino, si Romanenses Theologos audimus, universam Ecclesiam Nicenorum Patrum definitioni, cujus ad αὐθεντίαν post Romani Pontificis assensum nihil planè defuit, decebat acquiescere. Verùm contrarium penitus contigisse cernimus; Nec diu acquievit Orientis Ecclesia; nec plurimæ in Occiduis partibus Ecclesiæ assensum dedere.

Ac primò quidem tribus quatuorque post Nicenam Synodum annis palam illius definitionem improbavit atque perstrinxit Carolus Magnus, cujus nomen est instar elogii: Quanquam enim non probaverit Iconoclastarum rigorem qui Concilium Constantinopolitanum anno 754. adversus imagines coactum celebraverant, ipse imagines ad ornatum volens servatas; tamen, edito in id volumine quod adhuc extat, acerbiùs longè Nicenos Patres persequitur, ut qui nequissimè vinum sacri eloquii veneno acuissent. *Eas*, inquit, *in ornamentis Ecclesiæ habere permittentes modis omnibus spernimus adorare.*

Lib. 4. c. 4. pag. 479.

Quia non adorandæ sunt (imagines) *duplex illi* (de Nicenis Patribus loquitur) *deliquium patrare.*

Lib. 2. c. 25.

perhibentur, sive quia eas adorant, sive quia ut hoc facerent, ab Apostolis sibi traditum esse mentiuntur.

Sic impatienter admodum Nicenorum Patrum impudentiam ferre se significat, quod cùm in eadem urbe, quæ olim ὁμοουσίου defensores sanctissimos exceperat, conventum haberent, eo nomine sibimet ipsis plaudere fuissent ausi. *Longè quippe,* inquit, *& ultra quàm dici potest, longè ab illa hæc distat* (Synodus) *cùm illa Ecclesiam Catholicam ab errore reducat, ista è contrario in errorem inducat; illa à periculosissimo Arii naufragio eam depellat, ista eam in adorandarum imaginum naufragium coactè impellat; illa Filium Patri esse consubstantialem & coæternum perdoceat, ista res insensatas adorare percenseat.* Lib. 4. c. 13. p. 505.

Denique cum indignatione illorum anathemata ita exsufflat, ut hunc mucronem nequaquam se formidare omnibus faciat manifestum: *Tolerabilius*, inquit, *nobis est ab illis execrari, quàm cum illis res insensatas contra divinarum Scripturarum instituta adorare.* Lib. 3. c. 11.

Hæc & plurima ejusdem generis in eo volumine occurrunt, quod à Joanne Tilio Meldensi Episcopo superioris seculi anno 49. editum est. Libri hic est titulus: *In nomine Domini & Salvatoris nostri Jesu Christi, incipit opus illustrissimi & excellentissimi seu spectabilis viri Caroli nutu Dei Regis Francorum, Galliam, Germaniam, Italiamque, sive harum finitimarum Provincias Domino opitulante regentis, contra Synodum quæ in partibus Græciæ pro adorandis imaginibus stolidè sive arroganter gesta est.*

Hoc autem opus non privato ſtudio ſe ſuſcepiſſe, ſed ex Epiſcoporum ſuorum conſilio, ſic
pag. 97. ſignificat lib. 1. *Quod opus*, inquit, *aggreſſi ſumus cum cohibentia Sacerdotum, in Regno à Deo nobis conceſſo Catholicis gregibus Prælatorum, non arrogantiæ ſupercilio, ſed zelo Dei, & veritatis ſtudio.*

Cenſent plerique hos Carolinos libros ad Hadrianum I. paulò pòſt fuiſſe tranſmiſſos, quos Epiſtola quæ adhuc extat, refellere fuerit aggreſſus, ſic telum telo repellens. Verum id Petavio non probatur: vult ille ex Carolinis libris pleraque mutuatos eſſe Capitularis Authores, quod Romam Engilberti Abbatis operâ tranſmiſſum ab Hadriano memoratâ modo ad Carolum Magnum Epiſtolâ confutatum eſt. Ut res non videtur alicujus eſſe momenti, ſuam Petavio conjecturam non invidemus, modò liceat nobis quæ in eo Capitulari occurrunt plurima, multâ animadverſione digna annotare: Illa enim ſi perpendantur non indiligenter, quod fuerit vetuſtioris ævi Chriſtianorum judicium de definitionibus Conciliorum quibus Romani Pontificis acceſſit authoritas, facient manifeſtum.

Primum igitur parum appoſitè ad ſuam ſententiam à Nicenis Patribus Scripturæ Sacræ loca adduci liberè pronuntiant Capitularis Authores, quod quia tranſmiſit ad Hadrianum Carolus ſatis ſe pro-
p. 924. baſſe oſtendit. Hæc ſint exempla; *Quomodo intelligendum eſt*, inquiunt cap. 20. *quod in Canticis Canticorum ſcribitur:* Oſtende mihi faciem tuam: auditam fac mihi vocem tuam: quoniam vox tua ſuavis eſt, & facies tua ſpecioſa. *Quod*

quidem Capitulum illi impudentissimè ad imaginum visionem protulerunt.

Sic cap 21. *Quod non ad adorandas imagines pertineat, quod scriptum:* Creavit Deus hominem ad imaginem & similitudinem suam.

Idem omnino ex capite 22. ex cap. 25. ex cap. 28. & sequentibus aliis colligere est.

Alterum est quod falsò Scripturam laudasse arguuntur Niceni Patres ab Authoribus Capitularis ad Adrianum missi: sic enim loquuntur cap. 23. *Quod non ad adorationem imaginum pertineat, nec in nostris codicibus qui ex Hebraïca veritate translati sunt, inveniatur quod illi in sua Synodo dicunt:* Jacob suscipiens à filiis vestem talarem labefactam Joseph, osculatus est cum lacrymis, & propriis oculis imposuit.

Tertium est quod falsò traditionem à Nicenis Patribus jactari asserunt Capitularis Authores. Id apprimè patet ex reprehensione 18. *quod nulla Evangelii lectio tradat Iesum ad Abagarum imaginem misisse, ut illi dicunt.* Sic cap. 36. *Quod nunquam ab Apostolis exemplis aut verbis, ut illi garriunt, imagines adorare institutum sit.* Sic etiam cap. 55. hunc habes titulum: *De eo quod Apocryphas & omni derisione dignas nænias suis locutionibus interposuerunt.*

Quartum est quod falsò & contra veram sententiam laudari pleraque Veterum testimonia à Nicenis Patribus pugnant Carolini Capitularis Scriptores. En ut cap. 34. genuinum Athanasii sensum corrumpi existimant: *Quod non ita intelligenda sit sententia beati Athanasii Alexandriæ urbis Episcopi, ut illi eam intelligendam putant;*

qui hanc ad adorationem imaginum accommodare dicuntur. Idem rectè colligas ex capitibus 34, 35, 37, 44; & aliquot aliis.

Quintum est quod Nicenos Patres ad suam sententiam statuminandam absurdas rationes usurpasse palam pronuntiant. Id notant reprehensione 45. his verbis: *Dementissimum & ratione carens dictum Ioannis Presbyteri Orientalium, in eo quod ait, quoniam non assistente Imperatore imago ejus honoratur: non enim inhonoratur: quatenus & nunc dominatore omnium Iesu Christo visibiliter nobis non apparente, (invisibilis enim est carnalibus nostris oculis; sicut enim Deus ubique adest) honorandam ejus imaginem, sicuti & in Imperatore, Pater sensit.*

Idem agunt cap. 54. *Quod non ideo adorandæ sunt imagines, quod per eas, ut illi dicunt, nonnulla signa demonstrata fuisse videntur, cùm tamen non omnes res adorentur, per quas vel in quibus miracula apparent.*

Sextum quod urgetur adversus Nicenos Patres à Capitularis Carolini Authoribus illud est, nimirum perperam eos in Religionis negotio Legendarum fidem sequi quæ planè nulla est. Sic quippe dissèrunt, Reprehensionum ordine repetito cap. 17. *Quod illi libri, Vitæ Patrum, quorum Authores ignorantur, non prorsus idonei sunt ad testimonia danda, & ad hæc quæ in contentionem veniunt confirmanda.*

Sic & antea cap. 14. Sophronii fidem ita elevant: *Deliramentum errore plenum, quod de retruso quodam dixerunt, qui Dæmoni juravisse, & ipsum juramentum irritum fecisse perhibetur:*

cujus Abbas non mediocriter deliraſſe dignoſcitur, dicens ei commodius eſſe omnia in civitate lupanaria ingredi, quàm abnegare adorationem imaginis Domini, aut ejus ſanctæ Genitricis.

Ultimum annotare libet reprehenſionis argumentum quod habent Carolini Capitularis Authores adverſus Nicenos Patres: *Quod Theodoſius Myrenſis Epiſcopus ridiculosè & pueriliter egerit, qui ut imaginum adorationem adſtrueret, ſomnia Archidiaconi ſui in eadem Synodo retulit.*

Hæc ſunt præcipua rationum momenta ob quæ tum Carolus Magnus, tum Epiſcopi quos ſuper ea quæſtione conſuluit Niceni Concilii authoritatem penitus ſpernendam eſſe exiſtimarunt. Nec enim jam vacat cetera referre quæ Nicenis Patribus à Capitularis Authoribus objiciuntur vitia: hinc adulationem, illinc calumniandi cæcam libidinem, tum præcipitem temeritatem, & ſimiles animi affectus, qui ut mentem excæcant penitus, ita privilegium infallibilitatis prorſus abjudicant.

Haud alia fuit Britanniæ Epiſcoporum ſententia, quod ab iis quæ eo tempore geſta ſunt diſcas. Ea ſic refert Rogerus ab Hoveden parte prima Annalium anno ab Incarnatione Domini 792. *Carolus Rex Francorum miſit Synodalem librum ad Britanniam, ſibi à Conſtantinopoli directum: in quo libro, heu proh dolor! multa inconvenientia & veræ fidei contraria, reperta ſunt: maximè quod pene omnium Orientalium Doctorum non minùs quàm trecentorum vel eò amplius Epiſcoporum, unanimi aſſertione confirmatum, imagines adorari debere: quod omnino Eccleſia Dei execratur. Contra quod ſcripſit Albinus Epiſtolam ex autho-*

ritate divina Scripturarum mirabiliter affirmatam, illamque cum eodem libro, ex persona Episcoporum & Principum nostrorum Regi Francorum attulit.

Idipsum habet Simeon Monachus Dunelmensis iisdem verbis. Unde patet in eadem multis post seculis hæsisse Britannos sententia, quæ vetustioris ævi Episcoporum occuparat mentes, octavo nimirum seculo terrarum ubivis solemni satis consensu recepta.

Porro, inquit Christianus Lupus tom. 2. *Epistola illa ab Albino seu Alcuino Flacco adversus Synodum ad Caroli Magni preces composita est illud ipsum non modicum volumen, quod Hincmarus Remensis adhuc adolescentulus in Palatio legit. Sunt varia adversus Synodum nostram argumenta, à Carolo Magno ad Adrianum Pontificem missa, ac per eundem Pontificem refutata. Epistola periit; Refutatio, licet mutila, etiamnum extat: De quorum omnium fide vanum est disputare.*

Hoc est Lupi judicium: Verum an illud admittendum sit, dubito. Non modo enim Petavii sententiæ admodum probabili, quam suprà retuli, contradicit; verum & Rogeri & Simeonis verbis quæ ipse antea retulerat Lupus, prorsus adversatur. Carolinum opus in Gallia scriptum patet: quid ergo illi commune cum opere in Anglia scripto? Scribit Carolus nomine suo, scripsit Alcuinus Episcoporum Britanniæ nomine. Hæc, ut videtur, admodum invicem distant.

Censeo, voluisse Lupum imminutos Niceni Concilii hostes; Omnes in unum compingit; Seu Britanni,

Britanni, seu Galli, seu Germani, unus illi omnes sunt Alcuinus. Argutè proculdubiò & ad suam causam satis compendiosè; quod tamen Lupi inventum si lubeat amplecti, vel inde possimus colligere, quod & innuit satis Rogerus, ea quæ supra ex Capitulari Caroli jussu Romam transmisso momenta rationum adversus Concilium Nicenum à Romano Pontifice licèt confirmatum retulimus, omnibus tum in Britanniis, tum in Gallhis æquè placuisse, atque adeo tum prorsus ignotum fuisse Concilii Oecumenici à Romano Pontifice confirmati ἀνυπεύθυνον esse authoritatem, imo constanti fide ubivis creditum, illius posse expendi definitiones, quæ si orthodoxæ videantur, suscipiendæ sint magnâ animorum veneratione; sin secus se habeant, cum odio & indignatione sint abjiciendæ.

CAPUT V.

Quo ex Hadriani I. Papæ & Nicenorum Patrum sententia Caroli Magni & Francofordiensium Patrum judicio adversus Nicenas definitiones bonum factum adscribitur.

POSSEM hîc gradum sistere, cùm manifestum sit quid de Conciliorum authoritate statuerint plurimi Occidentis Episcopi, quod quàm parum à nostra sententia abludat, nemo non videt. Verùm ut rem magis extra dubitationis aleam ponam, antequam ultra progrediar, tria præstare animus

est, quæ evincunt non falso fundamento innixos seu Capitularis Authores, seu Carolum Magnum, cùm de Concilii Oecumenici à Romano Pontifice confirmati sententia judicium ferre ausi sunt.

Unum est, ante Synodum Nicenam Hadrianum in id plurimùm laborasse ut imaginum cultum dogma esse tum Scripturæ Veteris ac Novi Testamenti, tum Ecclesiæ Apostolicæ persuaderet. Qui illius Epistolam ad Constantinum & Irenem Actione secundâ Nicenæ Synodi relatam legerit, hoc illico animadvertet. Hoc sit speciminis vice: *Etiam hoc, Serenissimi Filii, addendum est ad incredulorum satisfactionem, & directionem errantium, quod Deus famulo suo Moysi præcepit dicens (in libro enim Numerorum ita legitur contra pestem quæ in eos irruerat)* Fac serpentem & pone eum pro signo: qui percussus aspexerit eum, vivet. Fecit ergo Moyses serpentem æneum, & posuit pro signo; quem cùm percussi aspicerent, sanabantur. *O insania frementium contra fidem & Religionem Christianam, ut asserant non colere aut venerari imagines, in quibus figuratæ sunt Salvatoris effigies, & ejus Genitricis vel Sanctorum, quorum virtute subsistit Orbis, atque potitur humanum genus salute. Ænei serpentis inspectione credimus Israëliticum populum à calamitate injecta liberari, & Christi Domini nostri & Sanctorum effigies aspicientes atque venerantes dubitamus salvari? Absit tali nefariæ temeritati cedere assensum Patrum, priscas sequamur traditiones, & ab eorum doctrina nulla declinemus ratione.*

His varia subjicit testimonia Veterum, Augu-

ſtini, Gregorii Nyſſeni, Joannis Chryſoſtomi, & aliorum tum Orientalis tum Occidentalis Eccleſiæ, quæ ubi retulit, ſic loquitur: *Itaque hæc ipſa, Piiſſimi ac tranquilliſſimi Domini & Filii, prædicta teſtimonia Sanctorum Patrum tranſivimus breviter: ſed & divinæ Scripturæ Novi Veteriſque Teſtamenti teſtatur hiſtoria de divini cultus obſervatione, quod ad laudem Dei in Eccleſiis in memoriam piæ operationis Dei nutu conſtituta ſunt ſecundum traditionem Sanctorum Patrum. Sed & de ſtatu ſacrarum imaginum etiam à divinæ Scripturæ hiſtoria ſatis promulgata ſunt; quemadmodum in hujus Apoſtolicæ ſuggeſtionis ſerie à Deo corroboratæ ſerenitati veſtræ potentiæ cum omni humilitate & ſinceritate cordis ſtuduimus incitare. Unde & quod in diverſis & probabilibus Patrum teſtimoniis, qui ipſas ſacras imagines ſtatuerunt; ſubtiliter videri poteſt, ſicut in eorum libris reperimus, veſtræ clementiſſimæ potentiæ fore ſtuduimus intimandum; deprecantes cum magna cordis dilectione manſuetiſſimam veſtram clementiam, & tanquam præſentialiter humo proſtratus, & veſtris Deo directis veſtigiis provolutus quæſo, & coram Deo depoſco & adjuro, ut eaſdem ſacratiſſimas imagines in ipſa à Deo conſervata Regia urbe & ceteris Græciæ partibus in priſtinum ſtatum reſtituere & confirmare jubeatis, obſervantes traditionem hujus ſacroſanctæ noſtræ Romanæ Eccleſiæ, abjicientes ac reſpuentes iniquorum atque hæreticorum calliditates: ut in hujus noſtræ ſanctæ Catholicæ & Apoſtolicæ ac irreprehenſibilis Romanæ Eccleſiæ ulnis ſuſcipiamini.*

Aut inanem operam sumpsisse censendus est Hadrianus per totum tam longæ Epistolæ decursum, aut id mente imbiberat nullam fore vim ac authoritatem Concilii, ni demum Sacræ Scripturæ decretis & traditioni Ecclesiasticæ responderet ad amussim: quod ut exactè fieret, ex Scriptura argumenta, ex Veterum scriptis, quod agit, testimonia colligere operæpretium fuit.

Alterum est, non in alia fuisse sententia ipsos Nicenos Patres, quippe qui probaverint hanc Hadriani Epistolam.

Joannes sanctissimus Episcopus Ephesi dixit: Sicut honorabiles Litteræ Sanctissimi Papæ Romani continent, ita credo, & ita confiteor gratia Christi veri Dei nostri. Constantinus sanctissimus Episcopus Constantiæ Cypri dixit: Modis omnibus lecta suggestioni, quæ ad Dominos nostros bonos ab Hadriano sanctissimo Papa Romano missa est, necnon & Epistola quæ ad Sanctissimum Patriarcham directa est, consentio & ita confiteor, atque cum hac fide proficiscar ad tribunal Christi veri Dei nostri. Basilius sanctissimus Episcopus Ancyræ dixit: Quemadmodum continent Litteræ Sanctissimi Hadriani Papæ senioris Romæ, & sensus sanctissimi Patris nostri ac universalis Patriarchæ, sic sapio, sic teneo, & ita docebo, & cum hoc sensu uno meo etiam in futurum seculum proficiscar.

Ad eundem modum ceteri tum Litteras Hadriani, tum illius methodum probare se profitentur.

Quid quod Actione quartâ & quintâ in id unum laborant, ut imaginum cultum secundùm quod

priùs fecerat Hadrianus, tum Scripturæ Sanctæ, tum venerandæ veteris Ecclesiæ traditionis authoritate fultum esse, adductis quamplurimis tum argumentis, tum testimoniis, comprobent.

Hæc argumenta & testimonia adhuc extant, quæ quia solida putabant, imaginum cultum sancire se posse Canone, imo debere se existimarunt.

Tertium est, tam altè tum fuisse persuasum quæ argumenta & testimonia proferebantur sola vim habere ac authoritatem ad venerationem definitioni Concilii cujuslibet conciliandam, ut eam Franci & Angli Nicæni Concilii authoritatem elevaturi ab eo Scripturam torvè laudatam, & Veterum traditionem spretam ac proculcatam misso in id Capitulari pugnarent. Ipse Hadrianus contrà nec Sacræ Scripturæ nec traditioni contradixisse Nicenos Patres, Capitularis Carolini reprehensiones pro viribus solvens, & quantum potuit repellens, probare conatur.

Equidem omnino mirum est, post finitam, si Deo placet, causam in Niceno Concilio, post confirmationem à se additam, nullibi Hadrianum hac tam compendiosa præscriptione adversùs immorigeros Francos & Anglos usum. Qui fit ut nullibi dixerit Capitularis Authoribus respondens, In Synodo Universali definitio facta est; eam probavi Synodum, illam confirmavi, Causa finita est, Vestrum est acquiescere, nec jam liberum est ultra argumenta Synodi expendere?

Non modò nil simile profert, sed quò solemniùs privilegium, quod jam Sedis Romanæ Episcopis tribui solet ab aliquot annis, penes se non existere profiteatur, Doctoris munere unicè fun-

gitur : Nullum non movet lapidem ut Concilii Niceni judicium legitimum esse comprobet: Argumenta nectit, loca Veterum profert, objecta solvit; nil supra communem sortem seu in argumentis conficiendis, seu in testimoniis laudandis, nullam αἰαμβρτησίαν jactat; neutiquam judicium suum aut Concilii definitionem ab examine immunem esse pronuntiat: Quod tamen tum illum maximè decuit, ubi potissimum retundenda fuit hominum malesani capitis procacitas, quales fuisse Capitularis Authores ad se transmissi, apud Carolum Magnum expostulat.

CAPUT VI.

Quo ex Episcoporum Occidentis sententia posse definitiones Vniversalis Synodi à Romano Pontifice comprobatas expendi ac improbari, non obscurè colligitur.

HÆc sunt quæ ante annum 794. gesta sunt, ex quibus abundè quæ sententia esset Episcoporum ac Regum in Occidentis duobus florentissimis Regnis circa authoritatem Conciliorum à Romano Pontifice confirmatorum colligere est. Verùm res longè fiet manifestior, si Ecclesiarum totius fere Occidentis tunc temporis magnam partem Carolo Magno subjecti in unum collectarum sententiam super ea quæstione aperiam.

Atque equidem anno 794. cùm adesset Francofurti ad Mænum Carolus, quæ priùs ex consensu

Episcoporum suæ ditionis ediderat adversus Nicenam secundam Synodum, illa palam comprobata sunt, trecentis circiter Episcopis consentientibus. Titulus Canonis secundi hic est: *Synodus Græcorum de adorandis imaginibus rejecta.* Canon ipse his concipitur verbis: *Allata est in medium quæstio de nova Græcorum Synodo, quam de adorandis imaginibus Constantinopoli fecerunt, in qua scriptum habebatur, ut qui imaginibus Sanctorum ita ut deificæ Trinitati servitium aut adorationem non impenderent, anathema judicarentur. Qui supra sanctissimi Patres nostri omnimodis adorationem & servitutem renuentes contempserunt, atque consentientes condemnarunt.*

Binii, Surii, & aliorum Romanensium qui hoc Canone Nicenam secundam Synodum designari negant, aut, quod est longè absurdius, ipsam confirmari pronuntiant, stupendas hallucinationes hîc non moror. Satis illas exsufflarunt Petavius Theologicorum Dogmatum de Incarnat. lib. 12. cap. 15. Cl. Petrus de Marca de Concord. lib. 2. cap. 17. & Christianus Lupus in Scholiis ad hanc Synodum.

Id monere operæpretium arbitror, scilicet quod hîc habet χρυσόγυπον Petavius, ne unius quidem assis esse æstimandum. Vult ille Francofordiense Concilium non damnasse ipsam Synodum Nicenam, sed impositam huic falsò sententiam, fraude vel insciția Interpretis intextam Actis Synodi Nicenæ. Idem habet Petrus de Marca loco laudato, quo quid putidius dici unquam potuit.

Etenim, ut jam alia argumenta non congeram quæ à Dallæo περὶ πάνυ libro 4. de imaginibus fusè

explicata sunt, cui demum suadere Petavius potèrit Romani Pontificis Legatos, qui Francofordiensi Concilio aderant, Theophylactum & Stephanum Episcopos, tam fuisse supinæ negligentiæ, tantæque adversùs suæ Ecclesiæ placita socordiæ, ut Interpretis lapsum, qui tam lamentabilis dissidii causa esse potuit, non subinde annotarent, & Concilii Nicæni doctrinam sartam & tectam à calumnia qua apud Francofordienses Patres laborabat sic vindicarent?

Optimè id notavit Chr. Lupus: *Falsum est*, inquit, *Francorum Episcopos ex solo facti errore in nostram Synodum insurrexisse. Errarunt in facto circa Constantini Cypriorum Metropolitæ suffragium: at ipsam fidei definitionem sacras imagines non latricè aut dulicè adorari, sed salutatoriè duntaxat adorari mandantem, intellexerunt quàm optimè & pertinacissimè refutarunt, tanquam Sancto Gregorio Magno adversam & Patrum suorum Synodo Gentiliacensi. Sacras imagines nec prototyporum causa voluerunt salutari. Et hinc Jonas Aurelianensis ac VValafridus Strabo dicunt nos non esse idololatras, sed solummodo superstitiosos.* Hæc Lupus in Scholiis ad septimam Synodum cap. 16. p. 1258.

Verum quid super eo argumento Petavium molior refellere? Annon, etiamsi quæcumque in ea causa postulat, illi concesserimus, vel ex eo rectè possimus colligere quod jam quæritur, scilicet immotum fuisse apud Veteres principium, Concilii cujuslibet à Romano Pontifice licet approbati definitiones posse ad examen revocari. Quippe demum seu veram seu falsò creditam Ni-

cenæ Synodi sententiam confutaverint Francofordienses, hoc perinde est; eam saltem, quod in quæstione versatur, expenderunt; eam, quod minimè post examen probaretur, de facto confutarunt & velut erroneam abjecerunt.

Id habet Author Annal. Francorum qui vixit ad ann. 808. *Anno*, inquit, *795. Pascha celebratum est in Franconofurt. ibique congregata Synodus magna Episcoporum Galliarum, Germanorum, Italorum, in præsentia jam fati Principis, & Missorum Domini Apostolici Hadriani, quorum nomina hæc sunt, Theophilactus & Stephanus Episcopi. Tum Pseudosynodus Græcorum, quam falsò septimam vocabant, & pro adorandis imaginibus fecerant, rejecta est à Pontificibus.*

Idipsum testantur alii Annales Francorum ab anno 741. ad annum 814. *Pseudosynodus Græcorum, quam falsò septimam vocabant, & pro adorandis imaginibus fecerant, rejecta est à Pontificibus.*

Idipsum incertus Author vitæ Caroli Magni ad ann. 794. *Pseudosynodus Græcorum pro adorandis imaginibus facta, quam falsò septimam vocabant, rejecta est à Pontificibus.*

His accedit Eginhardus in Annalibus de gestis Caroli Magni Imperatoris anno DCCXCIV. *Synodus etiam quæ ante paucos annos in Constantinopoli sub Irene & Constantino filio ejus congregata, & ab ipsis non solùm septima, verumetiam Universalis erat appellata, ut nec septima nec universalis haberetur diceretur ve, quasi supervacua in totum ab omnibus abdicata est.*

Hincmarus Remensis Episcopus in Opusc. 55.

capitum, contra Hincmarum Laudunensem cap. 20. *Septima autem apud Græcos vocata Universalis Pseudosynodus, quas quidam confringendas, quidam autem adorandas dicebant: neutra verò pars intellectu sano definiens sine authoritate Apostolicæ Sedis, generalis est Synodus in Francia, convocante præfato Imperatore, celebrata; & secundùm Scripturarum tramitem, traditionémque majorum, ipsa Græcorum Pseudosynodus destructa est, & penitus abdicata.*

Idem habent Freculphus Lexoviensis, quippe Chronicorum tom. 2. lib. 4. cap. 27. sex tantùm Synodos numerat; & Ado Viennensis in Chronicis ætate VI. *Synodus iterum facta contra supradictam hæresin (scilicet Felicis Nestorii hæresin ab orco revocantis) in Franconofurt. Legatis Apostolicæ Sedis præsidentibus Theophilacto & Stephano Episcopis . . . tum Pseudosynodus quam septimam Græci appellant, pro adorandis imaginibus abdicata penitus.*

Sequitur hos Poëta Saxonicus Arnulpho Imperatori æqualis lib. 3. de gestis Caroli Magni ad ann. 794.

Annis præterea Synodum non pluribus ante
Constantinopoli celebrari fecit in urbe
Græcorum Princeps, qui Constantinus habebat
Nomen, & ejusdem genitricis Irene vocata,
Et condixerunt, ut septima seu generalis
Appellaretur; sed eam non nomine tali
Dignum Concilium pariter cognoverat istud
Vtque supervacuam, spernendam censuit iste.

Idipsum habet Regino Prumiensis Abbas in Chr. l. 2. Id Abbas Ursperg. Id Hermannus contractus.

Verum quid plura ejusdem generis proferam testimonia, cùm res tam certa sit ut vir clarissimus Petrus de Marca Archiepiscopus Parisiensis de Concordia lib. 2. cap. 17. §. 2. ex tam constanti facto colligi velit, Reges Francorum cum Gallicana Ecclesia eam facultatem sibi arrogasse, ut de Synodis recipiendis vel rejiciendis disceptatio sibi libera esset, præsertim si per Legatos suos rebus gerendis non interfuissent.

Hanc quidem Petri de Marca sententiam explodere se posse putat Christ, Lupus in Scholiis ad septimam Synodum, eam facultatem Gallicanæ Ecclesiæ prorsus abjudicans, quam Petrus de Marca illi tribuit, & fundamenta quæ sibi sumit Petrus de Marca pro viribus evertens. Verum tam factum ipse non negat, scilicet rejectam esse Nicenam Synodum à Francofordiensi, ut ejus facti aliam rationem longè congruentiorem promere se posse putet.

Quæstio est, inquit, *qua fronte hi Episcopi præsumpserint Synodum à Sede Apostolica confirmatam damnare?* Tum post rejectam Petri de Marca sententiam, ex qua omnino sequitur, nullam esse Synodi Oecumenicæ etiam à Romano Pontifice probatæ authoritatem, nisi ab illa veram fidem definitam constet, quod nonnisi examine facto percipi potest; *Ad propositam quæstionem*, subjicit, *Respondet Theganí Chronicon dicens* istorum temporum Episcopos Francos fuisse passim imperitos, rusticos, inquietos, servili genere natos, superbissimos, intolerabiles. *Ex hisce virtutibus didicerunt rebellare in septimam Synodum ac Sedem Apostolicam.*

Aberrat admodum Lupus, dum ad illos Episcopos qui Nicenam Synodum damnarunt, Carolo Magno Rege, ea transfert Thegani verba, quæ de Episcopis adversus Ludovicum Pium anno 835. rebellantibus scripta sunt. At in eo non tantùm peccat. Ignorare se fingit quæ per tantum tempus in trium Capitulorum causa gesta sunt. Notum est post quintæ Synodi Universalis confirmationem à Vigilio factam, ab illius communione secessisse plurimos Occidentales. *Africani Episcopi coacto Concilio Vigilium Romanum Episcopum synodaliter à Catholica communione recludunt*, inquit Victor Tunonensis ad annum 20. post Consulatum Basilii. En tibi ad idem argumentum verba Datii Mediolanensis Episcopi in Epistola Legatis Francorum directa: *Ecce ego*, inquit, *& pars omnium Sacerdotum, inter quos Ecclesia mea constituta est, id est Galliæ, Burgundiæ, Spaniæ, Liguriæ, Æmiliæ atque Venetiæ, conteſtor quia quicumque in Edicta ista* (quæ à Justiniano contra tria Capitula emissa sunt) *consenserit, suprascriptarum Provinciarum Pontifices communicatores habere non poterit.*

At Vigilio, qui primùm dissenserat, demum assentiente prædictæ trium Capitularium damnationi, tam adversati sunt plerique, ut illum pro prævaricatore habuerint. Concilium itaque quintum, licet ab eo probatum, tam spretum est in Galliis, ut etiam circa septimi seculi medium illius rejecta fuerit authoritas, quatuor tantùm annumeratis Conciliis Universalibus, ut à Crodoberto Turonensi Episcopo factum, quod annotavit sa-
T. 2. p. 888. pienter Pasch. Quesnel in annot. ad Leonis I. Epist.

Plura possent ejusdem generis ingeri : verùm abstineo libens ad Petri de Marca libros Lectorem remittens, qui loco laudato satis diligenter hoc argumentum persequitur. Satis sit consequentiæ Lupi absurditatem reviciſſe, qui Synodi Oecumenicæ à Romano Pontifice comprobatæ authoritatem, nonnisi ab imperitis, inquietis, servili genere natis, superbissimis, intolerabilibus Episcopis rejici potuisse existimat : Itane, bone Deus, affecti fuerunt quicumque per tantum tempus, per tot Occidentis Provincias, Synodum quintam generalem à Romano Pontifice probatam pro nulla habuerunt. Bona verba, Vir erudite, ut non cæcam obedientiam Conciliis Universalibus à Romano Pontifice confirmatis præstare didicerant Franci, quod ex illorum judicio de Synodo quinta constat, ita nec sibi jure posse illam præcipi post definitionem septimæ Synodi, quantumvis ab Hadriano comprobatæ, arbitrati sint.

Hæc est sententia quam apud Francos, Germanos, Italos, Britannos communem fuisse Caroli Magni ævo patet clarissimè. Eandem apud Orientales obtinuisse, ac posteà apud Francos per plura secula perseverasse jam paucis est aperiendum.

CAPUT VII.

Quo Orientis & Occidentis Episcoporum noni seculi consensus exponitur de Synodorum quarumlibet definitionibus ad examen revocandis.

IGITUR ipso quo fato functus est anno, nimirum ann. 814. accurante Leone Armeno Imperatore, tum abjectus est Nicephorus Constantinopolitanus Episcopus imaginum cultui favens, & in illius locum electus Theodotus, tum sub hujus primordiis Nicenorum Patrum, quas in Epistola ad Leonem III. Papam, qua fidem pro more exponebat suam Nicephorus recenter electus, sequi se fuerat professus, definitionibus & Concilio anathema dictum in Constantinopolitana Ecclesia. Narrat id fusè Theosterictus Oratione funebri in Nicetam: Quanquam enim plura admiscet, ad odium in Leonem Imperatorem concitandum accommodata (quod & à Cedreno factum est & à ceteris adversus Iconoclastas Imperatores, Leonem Isauricum, Constantinum illius filium, Michaëlem & Theophilum;) tamen quid de re tota Lectori prudenti judicandum sit, non ægrè perspicias, cùm potissimum vel ipsis mordacissimis maledicentissimisque Scriptoribus testibus constet Leonem aberrantes voluisse amicis disputationibus in viam reducere: hujus curæ tum ipsi meminerunt, referente Baronio ad annum 814. tum extat hodie publicum monumen-

Apud Sur. 9. April

tum à Franciſco Combefis Dominicano non ita pridem editum; Fragmentum vitæ Theodori Grapti intelligo, in quo habetur Nicephori collocutio cum Leone Armeno Imperatore, qui ſatis indicat ſe Synodi Nicenæ ſecundæ non acquieſcere definitionibus, quod illas Scripturæ Sacræ vetitas probè noſſet. Sic Caroli Magni premebat veſtigia Leo Armenus.

Poſt illius obitum Michaël & Theophilus Imperatores Synodum Nicenam, æquè ac Leo Armenus, & ante illos Carolus Magnus fecerant, rejiciunt, quod ad Ludovicum Caroli filium ſic ſcribunt: *Dilectioni veſtræ manifeſtamus, quia multi de Eccleſiaſticis & Laïcis viris alieni ab Apoſtolicis traditionibus facti, & neque paternos terminos cuſtodientes, facti ſunt inventores malarum rerum. Primùm quidem honorificas ac vivificas cruces de ſacris templis expellebant, & ad eadem loca imagines ſtatuebant, ponebantque lucernas coram eis, ſimul & incenſum adolebant, atque eas in tali honore habebant, ſicut honorificum & vivificum lignum, in quo Chriſtus verus Deus noſter crucifigi dignatus eſt propter noſtram ſalutem. Pſallebant & adorabant, atque ab eiſdem imaginibus auxilium petebant: plerique autem linteamentis eaſdem imagines circumdabant, & filiorum ſuorum de baptiſmatis fonte ſuſceptrices faciebant. Alii religioſum habitum ſumere volentes, religioſiores perſonas poſtponebant, qui priùs comam capitis eorum ſuſcipere ſolebant, adhibitis imaginibus quaſi in ſinum earum decidere capillos eorum ſinebant. Quidam verò Sacerdotum & Clericorum colores de imaginibus radentes, im-*

miscuerunt oblationibus & vino, & ex hac oblatione post Missarum celebrationem dabant communicare volentibus. Alii corpus Domini in manus imaginum ponebant, unde communicare volentes accipere fecerunt. Nonnulli spreta Ecclesia, in communibus domibus, tabulis imaginum pro altaribus utebantur, & super eas sacrum mysterium celebrabant. Et alia multa his similia illicita, & nostræ Rellgioni contraria, in Ecclesiis fiebant, quæ à doctioribus & sapientioribus viris satis indigna esse videbantur. Pergit de facta Synodo per Leonem Isaurum. *Talia ubique communi consilio fieri prohibuerunt, & imagines de humilioribus locis efferri fecerunt, & eas quæ in sublimioribus locis positæ erant, ut ipsa pictura pro Scriptura haberetur, in suis locis consistere permiserunt, ne ab indoctioribus ac infirmioribus adorarentur, neque eis lucernas accenderent, neque incensum adolerent, prohibuerunt. Quemadmodum & nos nunc sentimus & tenemus abjicientes de Christi Ecclesia eos qui hujusmodi malignis inventionibus student.*

Hunc locum descripsi integrum, quo videat Lector quas superstitiones foverit Nicena Synodus, ut pateat quàm rectè damnata ab ipsis Græcis post Irenem e tanta stultitia emergentibus: denique ut hac occasione confutem Bellarmini impudentiam, qui Appendice ad Tractatum de cultu imaginum cap. 2. hæc habet: *Quod verò in extrema Epistola Catholicos reprehendit quod vivificam crucem despiciant, quod imagines ut Deos quosdam adorent, quod eis sacrificia offerant, quod ab eis nescio quo artificio de sacro fonte susci-*

pi,

cipi, & sacram communionem percipere velint: denique quod alias id genus superstitiones vel ineptias in cultu sacrarum imaginum ostendant, meræ calumniæ atque impostura sunt. Neque mirabitur ejusmodi mendacia Græcum Imperatorem in sua Epistola ad Latinos longè positos scribere potuisse, qui cogitare voluerit, quàm crassa & quàm incredibilia mendacia nostri temporis Hæretici de Catholicis in vicinis locis degentibus fingant.

Bellarminum imitatus est Christianus Lupus: *Quo sese ad istius impietatem quasi piè rediisse persuadeat, orthodoxum Regiæ civitatis populum de varia circa sacras imagines superstitione falsò calumniatur. Possit & legitima pietas quid istius vitii in infima plebe habuisse admixtum. At istud solùm, non ipsæ sacræ imagines erant eliminandæ.* *Schol. ad 7. Synod.*

At utriusque retunditur audacia ineluctabili responsione, qua quàm sincerè ad Ludovicum à Michaële res transmissæ sunt Orientis, ostendit: scilicet post quatuor adhuc secula iidem propemodum apud Græcos imaginum adoratores obtinebant mores, quos illis exprobrat nono seculo Michaël ad Ludovicum scribens. Testem do oculatum, atque adeo omni exceptione majorem; Pantaleonem, inquam, ex Ordine Fratrum Prædicatorum, qui in Tractatu contra Græcorum errores anno 1252. Constantinopoli in Ædibus Fr. Prædicatorum scripto hæc habet.

Nam quod in magno Constantini Palatio diligentissimè observatur, hoc Latinos facientes coarguunt. In Ecclesia utique dicti Palatii, ubi *Tom. 27. Bibl. Patr. p. 610.*

sanctæ consistunt reliquiæ, sanctæ Dei Genitricis imago post Altare sita quam quodam excellentiæ privilegio vocant Dominam Domûs, *statim à capite jejunii in conclavi clauditur usque ad magnum Sabbathum; panno illius portæ operiuntur: similiter autem Sancti mantellis, Sanctique Koramidii locos Quadragesimæ tempore usque ad illud Sabbathum velaminibus tectos custodiunt. Sanctæ Dei Genitricis imaginem, ut filios parturiat, compellunt, eaque mediante ipsam Domini Matrem ut commater fiat accersunt, hoc modo: Imagini syndonem connectunt, ut baptizatum puerum de manu Sacerdotis ipsa ut commater accipiat. Quam superstitionem à se fieri sermone profitentur. Sed quod imago loquitur aut fidem spondeat pro puero, aut testimonium reddat Baptismi, nisi Deum contemnat, quis audeat asserere? Nullam superstitionis speciem volentes omittere, & veros fratres habentes odio, Sanctos per suas imagines invitos sibi fratres faciunt. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt, Deum quem non intuetur neque cognoscit, quomodo diliget? Magis autem ficta & simulata est, & invita fraternitas hujusmodi: Ære conducunt Sacerdotem cùm in Ecclesia cantatur Missa: funduntur pro execrabili fraternitate preces non exaudiendæ. Animalis enim est hujusmodi fraternitas, non spiritualis. Cerei ad minus accenduntur duo, & perungitur oleo fictus frater, & sanctam amplectitur imaginem, quam ausus est dicere fratrem, qui homicida esse convincitur, cùm fratres suos viventes odio habeat.*

Annon, qui sunt humani ingenii mores, in pejus à nono seculo profecerat Orientalis Ecclesia?

Annon lepidè Bellarminus & Christianus Lupus Michaëlem & Theophilum pro calumniatoribus habent, nullo ad Regiam dignitatem habito respectu?

Ut Regios mores magis venerabatur aut noverat Ludovicus, ita etiam fidem addens Michaëlis Relationi de Niceni Concilii sequacium superstitione, in Synodo Parisiensi ob eam quæstionem ann. 824. coacta, Francofordiensium Patrum vestigia secutus est.

Rem totam non melius quàm ipsis Bellarmini verbis relatis exequi possùm. Appendicis autem cap. 4. *Multis nominibus viri illi* (de Episcopis Synodi Parisiensis loquitur Bellarminus) *peccasse videntur, ac primum quidem ante collectionem satis audacter judicium sibi de scriptis Apostolicis desumpserunt, nec solùm de Summo Pontifice, sed etiam Generali Synodo à Pontifice approbata temerè judicarunt. In qua re longè superarunt peccatum Authoris illius, qui nomine Caroli Magni librum edidit adversùs cultum sacrarum imaginum. Ille enim (quod etiam Patres Concilii Francofordienses fecerunt) Nicenam Synodum secundam improbavit, quoniam celebratam fuisse existimavit sine consensu Apostolicæ Sedis.* (Quæ suprà retulimus quàm falsò id asserat Bellarminus satis, opinor, ostendunt.) *At consiliarii isti Ludovici Imperatoris, quorum scripta discutimus, fatentur Synodum pro cultu imaginum, id est Nicenam secundam ab Hadriano Summo Pontifice coactam & probatam; & tamen tum ipsam Synodum, tum Epistolam ejusdem Hadriani ad Constantinum Imperatorem pro cultu imaginum, &*

rursum definitionem ejusdem Synodi ab Hadriano ad Carolum missam examinare, dijudicare, reprehendere non verentur.

„ *Hæc enim sunt ipsorum verba*, pag. 19. Primam „ Epistolam Domini Hadriani Papæ, quam pridem „ pro imaginibus erigendis Constantino Imperato- „ ri, & Irene matri ejus ad eorum deprecationem „ in transmarinis partibus direxit, coram nobis legi „ fecimus: & quantum nostræ parvitati res patuit, „ sicut justè reprehendit illos qui imagines Sancto- „ rum temerario ausu in illis partibus confringere, „ & penitus abolere præsumpserunt; sic indiscretè „ noscitur feciſſe, in eo quod superstitiosè eas ado- „ rari jussit: pro qua etiam causa Synodum congre- „ gari præcepit. *Et infra pag. 21. de defensione Nicenæ Synodi ab Hadriano edita sic loquuntur:* „ Per singula capita in illorum excusationem res- „ pondere quæ voluit, non tamen quæ decuit, „ conatus est, &c.

Sequenti capite refellere conatur Bellarminus rationes quibus usi erant Synodi Parisienſis Episcopi, & testimonia quibus imaginum cultum destruere moliebantur: At vel ea ratione satis comprobat, quàm parum tum valeret Synodi Nicenæ authoritas, quam scil. traditioni & Sacræ Scripturæ contrariam pugnabant Galliarum æquè ac Orientis Episcopi.

Memorabile est in primis ad eam causam, tum collectionem testimoniorum ex Patribus contra imaginum cultum, ab Halitgario & Amalario Episcopis factam, Romam fuisse transmissam Ludovici Pii imperio; tum Ludovicum Hieremiæ Senonenſi & Jonæ Aurelianenſi Episcopis dedisse

in mandatis ut Romanum Pontificem Eugenium II. ab errore in quo hærebat, Hadriani vestigia sequens, reducere conarentur.

Primum sic habet in Commonitorio: *Venerunt ad præsentiam nostram Halitgarius Cameracensis, & Amalarius Treverensis, Episcopi, octavo Idus Decembris, deferentes collectiones de libris Sanctorum Patrum, quos in Conventu apud Parisios habito simul positi collegistis, quas etiam coram nobis perlegi fecimus. Et quia placuerunt, & ad id ad quod collectæ sunt, necessariæ atque utiles à nobis judicantur, sub omni celeritate censuimus Romam dirigendas.*

Alterum ibidem sic habet: *Quia nos à Pontifice petere voluimus licentiam, quatenus has collectiones à Sacerdotibus nostris fieri permitteret, ideò non poterit prætermitti, quin ostendatur quod ex ipsius permissione collectum est. Illud tamen summopere prævidete, ut ea illi de his ostendatis, quæ rationi de imaginibus habendæ per omnia conveniant, & quod ipse vel sui rejicere minimè valeant. Sed & vosipsi tam patienter ac modestè cum eo de hac causa disputationem habeatis, ut summopere caveatis, ne nimis ei resistendo eum in aliquam irrevocabilem pertinaciam, id est imperiti seculi locutione, constantiam, incidere compellatis, sed paulatim verbis ejus quasi obsequendo, magis quàm apertè resistendo, ad mensuram quæ de imaginibus retinenda est, eum deducere valeatis. Et ideò potiùs efficere contendatis, ut negotium de quo agitur, ad meliorem quàm ad pejorem statum cum Dei adjutorio perducatis.*

Ex his meridiana, ni fallor, luce clariùs patet

quàm procul ab hodiernorum ſententia abeſſent Franci & Orientales tum Concilium Nicenum ſecundum culpantes liberè, tum Romanum ipſum Epiſcopum ut erronem in viam reducere molientes.

CAPUT VIII.

Quo ex geſtis paulò pòſt in Galliis idipſum, quod in ſuperiori Capite comprobatum eſt, colligitur.

PATEBIT id ipſum ſi in ea quæ apud Francos ſub Ludovico Pio poſtea contigerunt, oculos dignemur convertere. Varias ob rationes tum diffamatum eſt Claudii Taurinenſis Epiſcopi nomen. Id memorat Jonas Aurelianus Epiſcopus libro 1. de Imagin. *Is Claudius* (verba Jonæ refero) *exortus ex Hiſpania, per aliquod tempus in Palatio memorati, glorioſiſſimi ac ſereniſſimi Deóque amabilis Auguſti, in officio Preſbyteratus militavit. Sed ut aliorum utilitati doctrinã prædicationis Evangelicæ, quæ illi admodum ineſſe videbatur, conſuleret, ipſius piiſſimi Principis clemen ia Præſul Taurinenſis ſubrogatus eſt Eccleſiæ. Qui dum ſuper gregem ſibi creditum pro viribus ſuperintenderet . . . vidit eum inter cætera quæ emendatione digna gerebat, ſuperſtitioſæ imo perniciosæ imaginum adorationi, qua plurimùm nonnulli illarum partium* (de Italis loquitur) *laborant, ex inolita conſuetudine deditum*

esse. Vnde immoderato & indiscreto zelo succensus, non solùm picturam sanctarum rerum gestarum, quæ non ad adorandum, sed solummodo, teste beato Gregorio, ad instruendas nescientium mentes, in Ecclesiis suis antiquitus fieri permissæ sunt, verum etiam cruces materiales quibus ob honorem & recordationem redemptionis suæ sancta consuevit uti Ecclesia, à cunctis Parochiæ suæ Basilicis dicitur delevisse, evertisse, & penitus abdicasse.

Vides tum Ludovicum Pium, Italis circa imaginum cultum peccantibus, idem quod Pontifici Romano præstare officium habuisse in animo; tum fines præscriptos prætergredientem Claudium Taurinensem hujus ævi Authoribus scribendi ansam præbuisse.

Atque equidem in eum insurrexerunt Theodemirus Abbas, Dungalus Monachus Cœnobii ad fanum Sancti Dionysii, Jonas Aurelianensis Episcopus.

Cùm Theodemiri liber non extet, ad Dungalum venio: Is autem palam se Synodo Francofordiensi acquievisse, secundâ Synodo Nicenâ spretâ, omnino significat. Id non obscurè colligas ex eo quod habet, in Palatio ante biennium, scilicet anno 824. fuisse decretum nil adorandum divino honore præter Deum, ac imagines Sanctorum non destruendas, ex Gregorio.

De hac igitur, inquit, *imaginum pictarum ratione, de qua iste* (scilicet Claudius Taurinensis Episcopus) *in exordio suo proponit Epistolæ, inquisitio diligentius ante, ut reor, biennium, apud glorioſissimos & religioſissimos Principes habita est in Palatio: ubi divinæ Scripturæ sanctorum libro-*

rum & probatissimorum, qui eos scripserunt, virorum exemplis atque authoritate, cum quanta & quali moderatione ac discretione sint habendæ inventum, confirmatum, satisque evidenter diffinitum: ut nemo posthac quamvis stolido & obtuso desipiens sit corde, nec Angelis nec hominibus licet sanctis, nec eorum imaginibus, nec cuipiam penitus in mundo creaturæ excusabiliter divinum possit honorem deferre, nisi soli omnium Creatori uni Deo, Patri, & Filio, & Spiritui Sancto. Neque etiam è contrario aliquis hos prædictos, hoc est vel sanctos Angelos, vel sanctos homines aut eorum imagines, vel quicquid in honorem, laudem & gloriam unius veri & summi Dei fideliter componitur, destruere aut delere, despicere vel abominari præsumat.

His ea subjcit quæ olim scripserat Sanctus Gregorius Serenum Massilienſem Episcopum corripiens, & reprehendens quod inconsiderato zelo succensus Sanctorum imagines sub hac quasi excusatione ne adorarentur, confregisset: *Et quidem quia eas adorari vetuisses, omnino laudavimus,* inquit Gregorius: *fregisse verò reprehendimus. Aliud est enim picturam adorare, aliud per picturæ historiam quid sit adorandum addiscore. Nam quod legentibus Scriptura, hoc idiotis præstat pictura cernentibus, quia in ipsa ignorantes vident quod sequi debeant, in ipsa legunt qui litteras nesciunt. Vnde & præcipuè Gentibus pro lectione pictura est: quod magnopere à te qui inter gentes habitas attendi decuerat, ne dum recto zelo incautè succenderis, ferocibus animis scandalum generares. Frangi ergo non debuit quod non ad*

adorandum in Ecclesiis, sed ad instruendas solummodo mentes fuit nescientium collocatum.

Hæc Dungalus ex Gregorio I. quem sequi se Carolus Magnus & Francofordienses profitentur: hinc quod imagines colerent damnantes Patres Concilii Niceni; inde verò Iconoclastas Græcos redarguentes, quod Serenum Massilienſem Episcopum fractis imaginibus non sine scandalo essent imitati.

Ad Jonam quod spectat, nemo est jam qui non videat per impostu̇ram illius libris titulum præfixum *de cultu imaginum.* Notarunt Bibliothecæ Patrum consarcinatores cautè libros hos Jonæ legendos, quia in ea cum Græcis fuit hæresi, non esse adorandas imagines, sed tamen non frangendas, unde rejiciebant Concilium Nicenum secundum; tum Synodi Parisiensis anni 324. Jonam fuisse antesignanum, quæ quàm acriter in imaginum cultum insurrexerit, res est nemini non notissima.

Certè, ut non omnia in his libris Jonæ notanda describam, tria sunt in illis quæ præterire nequeo. Unum est quod dicit Gallos & Germanos ab adoratione imaginum alienos, & rejicit probrum Claudii id illis objicientis. *Lib. 1. p. 169.*

Ille è contrà fraternæ admonitionis impatiens, turbidaque indignatione permotus, non solùm in illum (Theodemirum Abbatem) *justè se redarguentem, verum etiam in omnes sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ sinceriſſimos cultores, Galliam Germaniámque incolentes, Christóque Domino devotiſſimè militantes, & ab imaginum superstitiosa adoratione immunes, diversarum reprehensionum ac vituperationum jacula intorsit,*

*eosque & idololatriæ abominatione, & falsæ religionis superstitione, & innumeris aliis scelerib*us *irretitos, sicut textus suarum Litterarum demonstrat, appellare non erubuit.*

Alterum est quod paulò pòst docet Jonas potuisse aliquandiu Italos per ignorantiam in cultu & adoratione imaginum perseverare, quanquam illos ab unitate recessisse non existimet. Hæc sunt illius verba quibus Claudium alloquitur.

Quod si verum est ut omnis Clericalis Ordo Parochiæ tuæ relicto cultu divino, pro Deo sordes anathematum colat & adoret; largissimis fidelium lacrymis lugendum & plorandum est, Deique immensa misericordia suppliciter exoranda, ut hujusmodi à salute propria aberrantes, citò resipiscant & ad viam veritatis redeant, eumque, qui jure colendus & adorandus est, colant & adorent. Sed credibile est, quod licet & in cultu & adoratione imaginum ignorantia fallente aliquid temporis insumpserint, nullo tamen pacto ab unitate Fidei Catholicæ defecisse, & ad idola conversi esse credendi sunt. Unde constat, quod hujusmodi errorem non tam granditer & indiscretè sordibus anathematum comparare, sed magis temperato usus sermone, ignorantiæ debuerit deputare.

Tertium est quod cùm plurima ad suam sententiam argumenta è Sacra Scriptura & Veterum testimonia proferat, & objectiones adversantium referat, nusquam tamen aut ab illis objectum memoret impiè sperni Concilium Oecumenicum à Romano Pontifice confirmatum, aut ab Italis jure movendam difficultatem sollicitus sit responsione accommoda præoccupare. Unde autem tam supina

in Italis negligentia, ut quod in causa sua fuit palmarium argumentum, supprimerent? Unde tam stupenda in Gallis, cæteroquin acutissimè, quod eorum clamant opera ad hunc diem existentia, disputantibus incuria, ut objectionem quæ prima occurrit, & jam hodie utramque paginam disputantium implet, non prævenirent?

Jonam sequitur Agobardus Lugdunensis Præsul Opere peculiari in eam causam edito. *Multò autem*, inquit, *his deteriora esse quæ humana & carnalis præsumptio fingit, etiam stulti consentiant. In quo genere istæ quoque inveniuntur, quas sanctas appellant imagines, non solùm sacrilegi ex eo quod divinum cultum operibus manuum suarum exhibent; sed & insipientes, sanctitatem eis quæ sine anima sunt imaginibus tribuendo; nec hoc solùm, sed sanctificationem quoque, quam per verbum Dei fieri testatur Apostolus, eis quæ nunquam loquuta sunt simulacris dementer concedendo.* Tom. 1. pag. 244.

Tum post aliqua: *Ex quibus manifestè colligitur, quia si serpentem æneum quem Deus fieri præcepit, quoniam errans populus tanquam idolum colere cœpit, Ezechias religiosus Rex cum magna pietatis laude contrivit; multò religiosius Sanctorum imagines, (ipsis quoque Sanctis faventibus, qui ob sui honorem cum divinæ Religionis contemptu, eas adorari more idolorum indignantissimè ferunt) omni genere contexendæ, & usque ad pulverem sunt eradendæ, præsertim cùm non illas fieri Deus jusserit, sed humanus sensus excogitaverit.* pag. 254.

Tum in sequentibus: *Habuerunt namque & antiqui Sanctorum imagines vel pictas vel sculptas, sicut etiam superiùs est ostensum; sed causâ* pag. 265.

historia, ad recordandum, non ad colendum, ut verbi gratia, gesta Synodalia, ubi pingebantur Catholici veritate fulti & victores, Hæretici autem pravi dogmatis mendaciis detectis convicti & expulsi ob recordationem firmitatis Catholicæ Fidei, juxta morem bellorum tum externorum cùm civilium, ad memoriam rei gestæ, sicut & in multis locis videmus. Sed nullus antiquorum Catholicorum unquam eas colendas vel adorandas fore existimavit.

Nunc autem error invalescendo tam perspicuus factus est, ut idololatriæ vel Anthropomorphitarum hæresi propinquum aut simile sit adorare figmenta, & spem in eis habere. At quæ hujus erroris causa? Fides de corde ablata, tota fiducia in rebus visibilibus collocata. Sicut autem videntes pictos armatos viros, vel agricolturæ intentos, sive metentes, vel vindemiantes, seu stantes in navibus piscatores & retia jaculantes, necnon venatores venabulis extensis cum canibus capreas cervosque persequentes, nec augmentum exercitus, nec adjutorium annui operis, vel acervos tritici, seu rivulos musti, nec pisces, capreas & sues ab illis nos accepturos speramus; ita quoque si viderimus pennatos Angelos pictos, prædicantes Apostolos, Martyres tormenta patientes, nullum ab imaginibus quas aspicimus auxilium sperare debemus; quia nec malè possunt facere, nec bene. Rectè nimirum, ob hujusmodi evacuandam superstitionem, ab orthodoxis Patribus definitum est picturas in Ecclesia fieri non debere, ne quod colitur & adoratur, in parietibus depingatur.

Concil. Eliber. c. 36.

Hæc Agobardus quem tantùm abest ut Niceni

ſecundi Concilii à Romano Pontifice confirmati obtriverit authoritas, ut Concilii Illiberitani, cujus memoria pene tum obſoleverat, definitionem, à Romano Pontifice minùs confirmati definitionem, quia Scripturæ & Veterum traditioni conformis erat, longè anteferendam eſſe pronuntiet.

Agobardum excipit Vvalafridus Strabus de rebus Eccleſiaſticis cap. 8. Fatetur ipſe Baronius illum inter Nicenæ ſecundæ Synodo adverſantes cenſendum, quanquam neſcio quid aliud agens illum Concilia quæ pro imaginum cultu antea celebrata fuerant, reticuiſſe velit. Quaſi verò non ſatis de Nicenæ ſecundæ Synodi Patribus ſententiam his verbis ſuam expreſſerit: *Nunc jam de imaginibus & picturis, quibus decus Eccleſiarum augetur, dicenda ſunt aliqua; quia & earum varietas nec quodam cultu immoderato colenda eſt, ut quibuſdam ſtultis videtur; nec iterum ſpecioſitas iſta eſt quodam deſpectu calcanda, ut quidam vanitatis aſſertores exiſtimant.* Quis non videat illico ut Iconoclaſtæ vanitatis aſſertores à Vvalafrido cognominantur, ſic Nicenis Patribus ſtultorum titulum appingi, eorum licet Canones à Romano Pontifice fuiſſent probati? *Ann. 794. §. 41. & 56.*

Hincmarus Vvalafridum qui anno 894. teſte Hepidanno, obiit, ſequitur loco quem ſupra jam retuli, ſed quem centies repetere è re ſit lectoris: *Tempore*, inquit, *Caroli Magni juſſione Apoſtolicæ Sedis Generalis Synodus in Francia celebrata eſt, & ſecundùm Scripturarum tramitem traditionemque majorum, Græcorum pſeudoſynodus deſtructa & pravitas abdicata eſt.*

Poſſem hîc eos meritò recenſere qui damna-

tionem Synodi Nicenæ ſecundæ deſcripſerunt, & eam deſcribendo ſe illam probare ſat ſignificarunt, quales ſunt quotquot Chronica poſt Adonem Viennenſem Epiſcopum ſat multi ſcripſerunt, quorum nonnullos ſupra cap. VI. memoravi. Ex his enim luce clarius patet non ex impetu quopiam, ſed ex judicii maturitate factum, ut quæ Caroli Magni ævo tam vulgaris fuit de Conciliorum definitionibus à Romano Pontifice probatis ad examen revocandis ſententia, eadem pluribus Scriptoribus poſt nonum ſeculum placuerit, qui adeo Nicenæ Synodi authoritatem inſuper habuiſſe leguntur. Majus aliquid videtur eſſe tentandum, quò huic Diſſertationi finis imponatur.

CAPUT IX.

Quo ipſos Romanos Pontifices Synodum Nicenam ſecundam inter Oecumenicas diu non computaſſe refertur, & octavam Univerſalem æquè ac ſeptimam à Gallis & aliis diu rejectam memoratur.

DUo ſunt igitur majoris momenti, quæ hîc jam à me præſtari poſſe arbitror. Unum eſt, tantùm valuiſſe hanc Francorum repugnantiam, ut quomodo olim in negotio Synodi quintæ Univerſalis à Vigilio confirmatæ factum legimus, quam in Galliis pro Oecumenica Romani Pontifices qui Vigilio ſucceſſerunt non auſi ſunt obtrudere, ita Hadriani ſucceſſores de Nicena ſecunda inter

Oecumenicas computanda dissimulanter, dum ad Gallos scriberent, agere coacti sint.

Fateor Leonem IV. Nicenam secundam Synodum velut authenticam ut aliis sex generalibus appingeretur, in Ecclesia Vaticana curasse. Id asserit Anastasius Bibliothecarius in vita Benedicti Papæ III. Verùm tum Nicolaus I. & cum ipso Romana Synodus ann. 863. habita sex tantùm Synodos Universales numerant: *Authoritate Principum Apostolorum Petri & Pauli, atque venerandorum sex Universalium Conciliorum, omni charitatis officio exutus sit.* Habentur hujus Synodi gesta Epistola 7. Nicolai, ut notat Baronius ann. 863. §. 1.

Eadem ratione locutus est Hadrianus II. Epistola 27. *Nihil audemus*, inquit, *de his judicare quod possit Niceno Concilio & quinque ceterorum Conciliorum regulis obviare.* Vides quàm altum de Nicena secunda silentium cùm de Universalibus Conciliis loquitur. Sic & Epistola 34. quæ est ad Carolum Calvum, sex tantùm Synodos Universales numerat: *Sed de his*, inquit, *nihil audemus judicare, quod possit Niceno Concilio & quinque ceterorum Conciliorum regulis, vel decretis nostrorum antecessorum obviare. At de his quod præfati Canones & Decreta decernunt, ipsique cum ipsis unà vobiscum congregati cum nostro spiritu similiter decernimus; & quod statuunt, statuunt, statuimus; & quod judicant, judicamus. Nec in ullo deviantes à tenore canonico, servantes omnibus sua jura Metropolitanis.* An ita locutus sit quod ad Carolum Calvum scriberet, cujus prædecessores Nicenum secundum Concilium re-

jecerant, non imprudens Lector apud se expendat.

Certè notat Anastasius Bibliothecarius in Præfatione ad Joannem Papam qui Hadriano II. immediatè successit, summam fuisse Nicenæ secundæ Synodi oblivionem. Illam quidem ex barbarie Interpretis Latini fluxisse suadere conatur. Ast an ex versione barbara tantus inolescere adversus tam authenticam Synodum contemptus potuit, ut per centum propemodum annos qui hanc abstergeret maculam nullus omnino præter Anastasium fuerit repertus, novæ interpretationis Synodi Nicenæ adornator. *Ex interpretata nuper decessori vestræ beatitudinis Hadriano reverendæ memoriæ Papæ sancta octava & Vniversali Synodo, indecorum & inconveniens arbitratus sum septimam Synodum, quæ præsidente in Vicariis suis beatæ recordationis prædecessore vestro Hadriano apud Nicæam secundò conveniens sub Irene seu Constantino Imperatoribus celebrata est, non habere Latinos: Nam nulla ratione Octava dicitur vel teneri poterit, ubi Septima non habetur; non quod ante nos minimè fuerit interpretata, sed quod Interpres pene per singula relicto utriusque linguæ idiomate, adeo fuerit verbum è verbo secutus, ut quid in eadem editione intelligatur, aut vix aut nunquam possit adverti, in fastidiumque versa legentium, pene ab omnibus hac pro causa contemnatur. Vnde à quibusdam nec ipsa lectione, ut non dicam transcriptione, digna penitus judicatur. Quod ipse intuens, nec proprio infirmo corpori parcens, auxiliante Domino, hanc nisus sum interpretari Latinis, indecens & incongruum cen-*

sens

sens vestram maximè omnium Ecclesiarum magistram, Romanam videlicet Ecclesiam, eadem Synodo defraudari, cùm videam posteriori, id est Octava, magnificentissimè decorari.

Hæc sunt Anastasii ad Joannem VIII. verba, quæ apud minimè rudes lectores satis clara sunt.

Ex his patet quàm meritò dixerit Baronius ad ann. 863. §. 6. posteros Hadriani I. eodem præconio, nempe titulo Oecumenici, eandem Synodum non prosecutos. Certè non ægrè ex dictis colligas aliquam hujus silentii Pontificum esse rationem, quam subticuit Baronius; genuinam aperuisse me arbitror.

Alterum est, quod cùm ann. 869. habita sit Constantinopoli altera Synodus quæ Oecumenica à plurimis dicitur, & in qua circa imagines idem quod ann. 787. in Nicena secunda statutum fuit; (etenim suprà retuli quàm sub præstantissimi Imperatoris Theophili tempore nulla fuerit authoritas Nicenæ secundæ Synodi inter Græcos sapientiores) haud magis authoritatem apud Francos obtinuerit, licet à Pontifice Romano Hadriano II. fuerit confirmata. Lepidum est si hinc perpendatur quod habet Synodi hujus octavæ Breviarium, quod extat in editione Binii. *Omnia*, inquit, *Synodi octavæ Oecumenicæ Decreta firmissimè custodienda sunt. Nam si hæc Synodus violetur, nullus Romæ aut Constantinopoli Sacerdos legitimus reperietur.* Illinc verò quàm parum nostris Francis probata sit hæc Synodus.

En ut de hac Synodo loquatur Monachus Aimoini Continuator: *In qua Synodo*, inquit, *de adorandis imaginibus aliter quàm orthodoxi Do-* *Aimoin. lib. 5. cap. 28.*

ctores antè definiverant, statuerunt, quædam etiam pro favore Romani Pontificis, qui eorum voto de de adorandis imaginibus annuit, & quædam contra antiquos Canones, & contra ipsam suam Synodum constituerunt, sicut qui eandem Synodum legerit, patenter inveniet.

Hæc eadem habent Annales Bertiniani, ex quibus sua decerpsit Aimoini continuator.

Atque equidem in hac ipsa, non obstantibus definitionibus septimæ & octavæ Synodi hæserunt Franci sententia. Id optimè colligas ex Fragmento Historiæ Francicæ ad Robertum I. Hugonis Capeti filium: postquam enim de Theodulpho Aurelianensi Episcopo verba fecisset, hæc addit: *Illi succesſit Jonas vir venerabilis, qui contra Claudium Taurinensem Episcopum Hæresiarcham librum de adoranda Cruce edidit. Dogmasizabat enim Claudius crucis Dominicæ signum non oportere adorari, ita, inquiens, si adoratur crux, adorentur & puellæ, quoniam virgo peperit Christum. Adoretur etiam præsepe, quia in præsepi puer reclinatus est Christus. Adorentur & asini, eò quod asinum sedens Jerosolymam venit idem Christus Dominus. Quibus assertionibus catholicè respondit Jonas.* Quippe dum Jonam Aurelianensem Episcopum catholicè respondisse Claudio ait, satis ostendit non minus tum, id est ad annum 1030. damnatam fuisse in Gallia Synodum Nicenam secundam, quam Jonas cum ceteris Gallis noni seculi impugnaverat, quàm Iconoclastarum Synodum quorum placita Claudius videbatur fuisse secutus.

Tom. 3 Hist. Franc. p. 336.

Quod de Francis dictum, id de Germanis in-

tellectum itidem velim. Certè Nicetas Choniates Chronicorum lib. 2. apud Armenios non minùs quàm apud Germanos interdictam fuisse adorationem imaginum sacrarum pronuntiat.

Idipsum ad Anglos extendi posse animadvertet quicumque loca superiùs ex Rogero ab Hoveden, & ex Malmesburiensi relata dignabitur expendere.

Nec sanè quantum arbitror res alio fuisset loco posteriori tempore; plures enim inter Scholasticos Doctores Ecclesiæ noni seculi placitis aliquatenus inhærentes legimus: Verùm Albigensibus, Vvaldensibus, & ceteris qui Romanis Pontificibus ad Orbis & Ecclesiæ totius imperium anhelantibus contradicebant, devictis planèque conculcatis, factum est ut Romanus Pontifex nihil non audens, primò quidem ipse in Conciliis, assensu solùm Patribus relicto, leges de Disciplina & Fide figeret; tum si absens esset, ad se omnia ita curaret referri, ut nullius essent, ni illa probaret, ponderis. Hac demum ratione factum est, ut quibus ab omnibus plerumque fuisset contradictum, definitiones in authoritatem, nullo jam contradicere aut mutire audente quasi Romani Pontificis judicium esset infallibile, aut infallibilitatem Conciliis tribueret, in Occiduis partibus susceptæ sint atque admissæ.

CAPUT X.

Quo plerosque ex iis qui Nicenam secundam Synodum à Romano Pontifice confirmatam spreviſſe aut confutaſſe leguntur, pro Sanctis jam vel ab ipſa Romana Eccleſia haberi oſtenditur.

VERUM manum è tabula; cui enim hæc ſatis non erunt, illi nihil ſatis erit. Cùm igitur jam fixum ratumque maneat, neutiquam apud veteres Orientis & Occidentis Epiſcopos auditum fuiſſe Concilium Oecumenicum à Romano Pontifice confirmatum ἀναμαρτησίας privilegio gaudere, cùm, inquam, pateat his per plura deinceps ſecula creditum eſſe, non eſſe nefas tum illius decreta ad Sacræ Scripturæ normam exigere, tum ſi aberret cum indignatione abjicere εἰς κόρακας, ad ultimum hujus Diſſertationis caput veniendum eſt, ne ſcil. exiſtiment Romanæ communionis homines, Principes, Epiſcopos, Preſbyteros, Abbates, Clericos, Laïcos, quotquot à me laudati ſunt eo modo olim habitos, quo perperam vult Lupus audiviſſe Patres Francofordienſis Concilii, quos imperitos ait, intolerabiles, ſervili genere natos, nullius homines judicii, & prorſus exleges; quorum adeo rebellio adverſus Concilium Oecumenicum à Romano Pontifice approbatum ſit merito odio, non verò imitatione proſequenda. Iſtiuſmodi enim hominum judicia non multi facienda concedo libens.

Igitur omnino pronuntio & exertè asſero, non minùs orthodoxos habitos fuiſſe qui Concilium Nicenum ſecundum à Romano Pontifice confirmatum ſpreverunt, & ut Fidei contrarium repudiarunt, quo in momento cauſæ noſtræ defenſio conſtituta eſt.

Id ut præſtem, nolo Bellarmini fidem imitari, qui Jonam Aurelianenſem eximiis ornat elogiis, quod eum pro imaginum cultu ſcripſiſſe velit, Jonam Germano Conſtantinopolitano, Joanni Damaſceno, & aliis accenſens quos tota mente ut imaginum cultores & ſuperſtitionis non ferendæ fautores exagitavit Jonas. Bellarmino ſatis contradicit ipſe Baronius ad annum 794 §. 62. ubi Jonam & Vvalafridum imaginum cultum oppugnaſſe fatetur.

Nolim ſic iis qui ſententiam noſtram tuentur orthodoxorum & ſanctorum elogia appingere, ex uno, ut omnes intelligunt, cauſæ ſtudio.

Nolo etiam minimi momenti edere conjecturas. Tria ſunt quæ ad rem comprobandam ſatis, ni fallor, idonea adducam.

Unum eſt, ipſum Hadrianum Romanum Pontificem eos pro orthodoxis habuiſſe, quum tamen ipſi Anathema dicerent Niceno ſecundo Concilio ab Hadriano approbato, nec ob id Eccleſiaſticâ communione carere arbitratum eſſe: qua in re Hadrianum ſunt imitati illius ſucceſſores, molliſſimè cum Francis agentes. Id abundè docent tum Hadriani I. ad Synodum Francofordienſem Legati miſſi, tum infinita hoc ævo à Romanis Pontificibus circa res Eccleſiaſticas cum Francis commercia inita, quæ Francos à Romanis Pontificibus

pro excommunicatis & schismaticis non habitos esse comprobant.

Alterum est, ipsos Galliarum Episcopos Romanum Pontificem quem pro errone habebant conatos in viam reducere, adeo parum tum constabat Romano Pontifici infallibilitatis privilegium competere.

Tertium est, pro Sanctis plerosque habitos & post mortem in Ecclesia publico celebratos cultu, quanquam eos ad finem usque Nicenam Synodam secundam ab Hadriano confirmatam rejeciisse constaret.

Alcuini Diaconi apud Turones Abbatis qui memoret elogia, dies eum deficiet. Singula strictim prosequor, dum illius inter Sanctos Ordinis Sancti Benedicti nomen legi moneo: ita enim ad decimumquartum Kal. Maii: *Turonis Sancti Alcuini Abbatis & Levitæ, Ecclesiæ Doctoris eximii.* Itane ille Sanctus post mortem & Ecclesiæ Doctor eximius audiit, qui Concilium Universale à Romano Pontifice comprobatum impugnare aggressus est, & illius contemptum ac odium ceteris magno studio inspirare? Imo, res ita se habuit, quod quàm parum absque examine Concilia Universalia à Romano Pontifice probata admittenda esse olim creditum sit, ponit in aperto.

Quis nescit in Breviario Parisiensi haberi festum de Sancto Carolo Magno cum novem Lectionibus, quæ licet ex Turpini cœnosis laticibus fluxisse, videantur, posterioris ævi fœtus, hac tamen Oratione clauduntur?

Deus qui superabundanti fœcunditate bonitatis tuæ beatum Carolum Imperatorem & Confes-

forem tuum, depoſito carnis velamine, beatæ immortalitatis trabea ſublimaſti; concede propitius, ut quem ad laudem & gloriam nminis tui honore Imperii exaltaſti in terris, pium ac propitium interceſſorem habere mereamur in cælis. Per Dominum noſtrum, &c.

Hæc in Breviario Pariſienſi anno 1492. Pariſiis edito, quibus paria non dubito quin in Galliæ aliis Eccleſiis legantur.

Angilberti Centulenſis Abbatis, cujus miniſterio uſus eſt Carolus Magnus ut confutationem Nicenæ ſecundæ Synodi ad Hadrianum tranſmitteret, non minùs illuſtris fuit in Eccleſia memoria. En qualiter de illo agat Martyrologium Sanctorum Ordinis Divi Benedicti ad duodecimum Kal. Martii:

Centulæ Monaſterio Sancti Angilberti Abbatis, generi quondam Caroli Magni.

Inſigne eſt admodum illius Epitaphium, quod legitur in Obſervationibus Hugonis Menardi ad Martyrologium Benedictini Ordinis. Eas hauſerat ex Hariulphi libro primo Hiſtoriæ Centulenſis, quam conſulere Lector poteſt: ipſam enim edidit non ita pridem D. Lucas d'Acheri in Spicilegio. Hoc etiam illi pingit elogium Nithardus libro 4. Hiſtoriæ apud Pithœum: *Eademque die* (Nonis Decembris) *Angilbertus vir memorabilis Centulo tranſlatus, & anno poſt deceſſum ejus vigeſimo octavo, corpore abſque aromatibus indiſſoluto, repertus eſt.* His denique ſi addas quod cùm illius reliquiæ à Gervino primo nominis hujus Abbate Centulenſi, ſic conquiſitæ ac tandem inventæ elevarentur, ſuavis odor omni balſamo fragrantior

totam Ecclesiam perfudisset, ut est in monumentis Centulensibus, in quibus etiam recensentur miracula ad ejus tumulum facta; quis Angilbertum non colligat pro Sancto habitum olim, atque adeo neutiquam pro homine impio, ob spretam & impugnatam Romani Pontificis sententiam, ab Ecclesia penitus alieno atque extorri?

Nihil est, opinor, quod Angilberti sanctitatem suspectam reddere possit, quàm illius conjugium dum esset Sacerdos. Verùm, ut ait Menardus, *quod Sacerdos uxorem duxerit, in Monasterio hoc peccatum expiavit.* Lepidè omnino. Vix enim arbitror ut quis intelligat, quod illius corpus tot annos post fatum, absque aromatibus indissolutum manserit, eâ factum esse ratione quod foret excommunicatus; quæ scilicet olim Danorum à Romano Pontifice excommunicatorum corpora, post mortem per longum tempus ante absolutionem concessàm, neutiquam dissoluta fuisse refert Bzovius in Annalibus ad annum 1254. §. 1. 2. Id tum, ut patet, non fuisset Angilberti, sed omnium Francorum, Germanorum, Anglorum, & aliorum commune privilegium, quo tamen illos gavisos esse non legimus, similem licet anathematis ab Hadriano I. & illius successoribus pœnam incurrissent.

Memorat Ludovicus Pius in Commonitorio dato Hieremiæ Archiepiscopo Senonensi & Jonæ Aurelianensi Episcopo, quos Legatos misit Romam ad Eugenium II. Papam in causa imaginum, Halitgarium Cameracensem Episcopum & Amalarium Trevirensem Episcopum cum Jona & Hieremia communi operâ Clolectionem adornasse de

libris Sanctorum Patrum. Quanta autem fuerit apud posteros utriusque veneratio & fama quem latere potest?

Ad Amalarium quod spectat, fuit is clarissimus Regulæ Canonicorum olim diffamatissimæ anno 816. Scriptor; tum variis quas Ludovici Pii nomine obivit Legationibus illustris factus est. Verùm illius elogia sat nota sunt, cùm potissimùm notiorem reddiderit nuper vir clariss. Mabillonius tom. 2. Analectorum.

Halitgarium quis non novit Cameracensem Episcopum. Legitur adhuc illius Pœnitentiale, celeberrimum Opus, & in Ecclesia Gallicana usu plurimo receptum.

Ad Jonam venio, qui quàm parum à posterioribus pro hæretico habitus sit, superiori capite satis dictum est.

Agobardus publicè pro Sancto habitus & cultus est, tantùm abest ut Romani Pontificis sententiam illi nocuisse legamus. En quæ Chronicum Sancti Benigni Divionensis à Labbeo editum in nova Bibliotheca mss. Cod. habet ad ann. 840. *Hoc anno sanctæ memoriæ Agobardus Lugdunensis Episcopus obiit viij. Idus Junii.* Sic in Martyrologio Ecclesiæ Lugdunensis hæc legas: *viij. Idus Junias, Lugduni Agobardi Episcopi & Confessoris.* Vulgo S. Agobo. Non dissimilia laudat clariss. Baluzius ex Martyrologio ms. S. Claudii: *viij. Idus Junii. Depositio beati Agobardi Lugdunensis Episcopi.*

Mitto reliquorum recensere elogia & famam apud posteros celeberrimam. Quotquot enim Episcopi in Galliis, in Germania, in Anglia aliqua

ſanctitatis laude floruerunt, quotquot Monachi, Abbates, Laici ſub illorum regimine vixerunt, quorum plurimi Sanctorum Catalogo inſcripti ſunt, hîc eſſent recenſendi. Rem ex ſe claram, & quæ jam negari nequit, his teſtimoniis corroboraſſe ſatis ſit, ut tandem poſſim legitimè colligere octavo, nono & ſequentibus aliquot ſeculis nullibi creditum eos qui Concilium Oecumenicum à Romano Pontifice confirmatum erroris accuſaſſent, & illius rejeciſſent decreta, illico à Chriſtiani nominis jure excludi.

Atque hinc nemo non facilè colliget, tantùm abeſt ut multum dolere nos deceat quod qui Tridentinorum Patrum anathematibus confixi ſimus, jam Achatolici apud Pontificios audiamus, ut etiam quod validæ rationes non defuerint, propter quas Tridentinæ Synodi decreta abjecimus, ſpes ſit ab ipſis Pontificis Romani partes foventibus, quomodo jam Agobardum, Carolum Magnum, & cæteros licet Synodi ſecundæ Nicenæ infenſiſſimos hoſtes, inter Sanctos invocant; ita Luthero, Calvino, & ceteris qui Romani Pontificis, & Conciliorum quæ probavit, decretis interceſſerunt, tandem eximios (divinos enim noluerunt creaturis invocationis & adorationis cultus deferri) aliquando honores eſſe tribuendos.

Scilicet quid magis à Calvino peccatum eſt, cùm Tridentinæ Synodi decretum, quod Nicenæ ſecundæ Synodi fidem probat in imaginum negotio, quàm à Carolo Magno qui Nicenam Synodum ut impiam rejecit?

Quid peccant Proteſtantes præ Epiſcopis Francofordienſibus, & aliis qui deinceps Eccleſiæ in

Occiduis partibus præfuerunt, cùm idem Nicenæ Synodi decretum circa imaginum cultum æquè respuunt?

Hæc omnino apud nos eò certiora esse debent, quod non modò Nicenorum Patrum errorem confirmavit authoritate suâ Tridentina Synodus, atque adeo eorum obruitur damnationibus qui octavo & nono seculo adversùs Nicenam Synodum secundam scripserunt: Verùm tum errores Nicenorum in hoc argumento cumulavit, non modò, ut fatentur ingenuè ipsi Romanæ Communionis Scriptores Polydotus Vergilius de rerum Invent. lib 5. c. 1. & Ludovicus Vivés ad libri 8. de Civitate Dei caput 27. immensam fovens superstitionum farraginem, sed etiam Dei imagines, quod anteà summis imaginum cultoribus impium visum est, efformari sinens: *Severior*, inquit Combefis Dominicanus in Annotat. ad disput. Nicephori cum Leone Armeno, *Nicephori sententia in eos qui Dei ullo modo imagines fabricant, quos Gentilium dogmatis socios, extremis dignos suppliciis pronuntiat.* Quid quod alios intolerabiles prorsus errores adjunxit prædicto errori, novam Fidei formulam præter Apostolicam procudit, quinque falsò dicta Sacramenta duobus veris addidit, quæ ad Eucharistiæ celebrationem spectant ita immutavit, ut jam cultus summo Numini debitus tribuatur Eucharistiæ; ut alios ejusmodi abusus fileam. Quæ satis ostendunt quid illis respondendum sit, qui nos culpant quod Romanæ Communioni valedixerimus, cùm tamen illam foverint Franci, Germani, Angli, Synodum Nicenam secundam rejicientes.

Certè tunc temporis licuit Romanorum Pontificum sententiæ contradicere; quod jam minimè licet. Tunc temporis licuit erroris Romanam Ecclesiam accusare, & ipsa Concilia quæ probasset; quod nunc summum esset nefas; ut jam non afferam nefandum Inquisitionis Tribunal, cum quo qui communionem fovet, is omnium cæde Christianorum qui ab Inquisitoribus trucidantur se polluit; quod quis salvâ conscientiâ præstare se putet, cùm apud Christianos fixum ratumque sit, non alieno sanguine, sed nostro, firmari fidem Ecclesiæ atque defendi.

FINIS.